ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 194 (8101) | 1956 оной августын 18, суббото | Сэн 20 мүнгэн

100 ТОННО нооһо түсэбһөө гадуур тушааха уялгаяа манай республикын ажалшад нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэ. Нооһо тушаалга үргэлжэлһөөр

☆ ☆

Бурят-Монголой АССР гүрэндэ нооһо тушааха, худалдаха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ

Бурят-Монголой АССР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд малажалһаа продукт абалгые ехэдхэхэ талаар КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэриие бэелүүлэн, нооһо тушааха, худалдаха 1956 оной гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид, августын 10-да дүүргэбэ. 1955 оной энэ үеынхидэ орходоо 3831 центнер үлүү ехэ нооһон гүрэндэ тушаагдаһан, худалдагдаһан байха юм. Эрхим шанартай нарин нооһон үнгэрэгшэ жэлнүүдэйхидэ орходоо гүрэндэ һураггүй ехээр тушаагдаһан, худалдагдаһан байна.

Гүрэндэ нооһо тушаалга, худалдалга үргэлжэлһөөр.

(ТАСС).

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ДОСКА

КПСС-эй Байкало-Кударын айкомой ба ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой зууршалгаар гүрэндэ малажалай продуктнуудые уялгата ёһоор тушааха, мүн худалдаха жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн доро дурсагдагша колхозууд республикын Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ:

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь **Т. Д. Сычев**, партийна организациин секретарь **Г. М. Белоусов**). Энэ колхоз гүрэндэ һү тушааха ба худалдаха түсэбөө 175,6 процент, нооһо— 147 процент, үндэгэ—137,4 процент дүүргээ.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь **И. И. Болдогоев**, партийна организациин секретарь **Ц. Х. Баженов**). Энэ колхоз гүрэндэ һү тушааха ба худалдаха түсэбөө 175,6 процент, нооһо—181,2 процент, үндэгэ—110 процент дүүргээ.

Ждановай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь **Д. И. Ремешевский**, партийна организациин секретарь **В. И. Кушкин**). Энэ колхоз гүрэндэ һү тушааха ба худалдаха түсэбөө 110,9 процент, нооһо —134,9 процент, үндэгэ—106,1 процент дүүргээ.

☆ ☆

Түсэбһөө гадуур 102 тонно нооһон тушаагдаба

Эхэ орондоо эрхим шанартай нооһо элбэг ехээр үгэхэ гэһэн зорилгоёо республикымнай ажалшад амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. 1956 оной августын 10-най мэдээгээр, республикамнай гүрэндэ нооһо тушааха, худалдаха түсэбөө 105 процент дүүргэбэ. Түсэбһөө гадуур 102 тонно нооһон тушаагдаа. Тиигэжэ «түсэбһөө гадуур 100 тонно нооһо тушааха» гэжэ Сибириин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Новосибирскдэ болоһон суглаан дээрэ абаһан уялгаяа республикамнай нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэ.

Республикымнай хони үсхэбэрилдэг аймагуудай олонхинь нооһо гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэн байна. Хони, малаар баян Сэлэнгын аймаг Эхэ орондоо 69 тонно нооһо түсэбһөө гадуур тушааһан, худалдаһан байха юм. Тэндэхи Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Ванкеев) бэлэдхэлэй пунктда 47479 килограмм нооһо, тэрэ тоодо 32287 килограмм нарин ба нарибтар нооһо тушаагаа. Тэрэнэйнгээ түлөө 1241 мянган түхэриг олзо доход абаһан байна. Тиин нёдондо энэ колхоз нооһо тушаалга, худалдалгаһаа 730 мянган түхэриг олзо оруулһан байгаа.

Мүн энэ аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз бэлэдхэлэй пунктда 37118 килограмм нооһо, тэрэ тоодо 31246 килограмм нарин ба нарибтар нооһо тушаагаад, 870 мянган түхэриг абаа.

Түсэбһөө гадуур нооһо тушааха талаар Зэдын, Хориин, Хэжэнгын болон бусад аймагууд һайн үрэ дүн туйлаа. Зэдын аймагай ажалшад гүрэндэ 30,6, Хориин аймаг—28,5 тонно нооһо түсэбһөө гадуур тушааһан байха юм. Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ 35477 килограмм нооһо, тэрэ тоодо 24029 килограмм нарин ба нарибтар нооһо тушаагаад, 908 мянган түхэриг олзо оруулаа. Хориин аймагай «Улаан Одон» колхоз нооһо тушаалгаһаа 353 мянган түхэриг олзо абаа. Иимэ жэшээнүүд аймаг бүхэндэ олдохо байна. Эдэ бүгэдэ түбхын түрүүн манай хонишодой ажал хэрэгтээ оролдосотойгоор, шадабаритайгаар хандаһанһаа болоо.

Гэбэшье, республикын зарим аймагууд гүрэндэ нооһо тушааха, худалдаха түсэбөө дүүргээгүй байшоо. Хонёор баян Баргажанай аймаг түсэбөө миил 80 процент дүүргээ. Тиихэдэ энэ аймагайхид нёдондонойхиһоо 26,7 тонно нооһо багаар тушаагаа. Иимэрхүү байдал Иволгын, Тарбагатайн аймагуудта үзэгдэнэ. Иволгын аймагай ажалшад нооһо тушааха түсэбөө арайхан гэжэ 90 процент дүүргээ. Энэнь нёдондо тушааһанһаань 5,8 тонноор бага юм. Тарбагатайнхид мүн лэ нёдондонойхиһоо 8 тонно багаар тушаагаа. Яруунын, Кабанскын, Ториин, Түнхэнэй, Прибайкальска аймагууд нооһо тушааха түсэбөө дүүргээгүй.

Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, республикымнай аймагууд Эхэ орондоо үшөө ехэ нооһо тушааха, худалдаха арга боломжотой байна. Нооһо тушаалгаяа саашань үргэлжэлүүлхэ, түсэбөө дүүргээгүй аймагууд дүүргэхэ зэргэтэй

Хурьга абаха, нооһо хайшалха түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ

Банзаргаша Жамбалов хонишоноор хоёрдохи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Тиибэшье, хони хурьгадые харууһалха, эдеэлүүлхэ талаар нилээд дүршэлтэй болоо. Энэ юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэнэй даажа байһан отарын 100 эхэ хонин бүриһөө оройдоо 60 хурьган абтажа, түлжүүлэгдэһэн, хонин бүриһөө 1,9 килограмм нооһон хайшалагдаһан һаа, мүнөө жэлдэ һураггүй һайн үрэ дүн туйлагдаба. 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьган абтажа түлжүүлэгдээ, хонин бүриһөө түсэбэй ёһоор 2,5 килограмм нооһон хайшалагдаха аад, 2,6 килограмм хайшалагдаба. Тиихэдэ эртын хурьган бүхэнһөө дунда зэргээр хахад килограмм нооһон абтаа. Тиигэжэ хурьгадай нооһон ехэ нэмэри болоо.

— Хонидоо үбэл хурьгалуулдаг болоһоной ашаар лэ иимэ амжалта туйлагдаа,—гэжэ Хориин аймагай түрүү хонишон Банзаргаша Жамбалов хөөрэнэ.

Д. Шарапов.

Шиидхэхы һаранууд

Сибириин хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй зүблөөн дээрэ манай Бурят-Монгол республикын түлөөлэгшэд мүнөө жэл түсэбһөө гадуур 100 тонно нооһо, 12 мянган тонно һү тушааха гэһэн уялга абаад, энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэбди гэжэ партиин Центральна Комитедые, Советскэ Правительствые найдуулаа. Энэ абаһан уялгамнай дэмы үгэ бэшэ, арханаар бүтэхэ хэрэг бэшэ юм. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тулада республикын ажалшад ехэ үсэд нэгэрүүгээр, шэн зоригтойгоор ажаллаха ёһотой болоно. Тиигэбэл, парти, правительствын үмэнэ, агууехэ Эхэ оронойнгоо үмэнэ абаһан уялгаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ хүсэд арга боломжотойбди. Нооһо тушааха түсэбөө манай республикын болзорһоонь урид дүүргээд, түсэбһөө гадуур тушаажа байһан тухай КПСС-эй мэдээсэл мүнөөдэрэй газетэдэ толилогдобо. Энэ мэдээсэл республикын ажалшадые баярлуулна.

Хэрбээ колхоз, фермэ, гүүртэ, малишан бүхэн хүсэ шадалаа хүсэд зангидаа һаа, доторойн арга боломжые эршэдхэн хэрэглүүлээ һаа, түсэбөө оло дахин дүүргэжэ шадаха байна. Августын 10-най мэдээгээр, ажахын жэлэй үнгэрэгшэ арбан һара соо республикымнай арбан хоёр колхозуудта үнеэн бүриһөө дундa зэргээр мянга гаран литр һүн һаагдаад байна, үүлтэртэ үнеэдэй фермэнүүдэй найман һаалишад үнеэн бүриһөө 2500 гаран литр һү һаагаад байна. 42 һаалишад аймагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1350 гаран литр һү һаагаад байна. Эдэ мэтэ түрүүшүүлэй тоо хойшо хойшоо улам олошорхо байһаниинь гарантай.

Ямар онол арга хэрэглэжэ, ямар оншоор эдэ һаалишад һү ехээр һаажа шадана гээшэб? Энэ асуудалда харюусахадаа ямархи хүн гансал талыень хараада абахаяа һанадаг,—һайн тэжээлэй байгаал һаа, үнеэн һүн дэгээн үгэхэ гэжэ хэлсэнэ. Тэжээлэй эгээн шухала байһаниинь арсашагүй. Тэрэтэй хамта, тэжээлһээ гадна һү ехээр гү, али багаар һаагдада горьтойгоор нүлөөлдэг ушарнууд үсөөн бэшэ бии. Үнеэдые тугаллахыҥ урда, тугаллаһан хойнонь һайнаар харууһалха, түрэлгэдэнь бэлдэхэ, түлыень түлиггүй байрада түлжүүлхэ, һаадэз зүбөөр (хоёр гү, али гурба дахин) һааха, хүхэ дэлэндэнь массаж хэхэ, сэбэр байлгаха, һү оруулдаг тэжээл —силос гэхэ мэтые ехээр эдюулхэ—эдэ ба бусад арганууд тэжээлэй хажуугаар үнеэдые һүтэй болгоходо, тиин һү һаалгые ехэ болгоходо бага бэшэ удхашанартай юм.

Эдэ бүгэдэ аргануудые бүримүһэн хэрэглэдэг, сахил мэтэ дүүргэдэг газарта эли бодо амжалта туйлагдана. Харин малажалые халирхайгаар, ёһо тэдыгээр, эрдэм ухаанай түрүү дүй дүршэлэй заабариһаа гадуур эрхилдэг газарта бирatай һайн үрэ дүн гаража үгэдэггүй. Жэшээнь, һү һаалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ Баргажанай, Ториин, Закаменай, Мухаршэбэрэй, Курумканай, Сэлэнгын аймагуудай партийна, советскэ органуудай, колхозууд ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй, малажалай мэргэжэлтэдэй халирхайгаар хандадагайнь шалтагаанаар тэндэхи колхозууд түсэбэйнгөө хахадыеншье мүнөө дүүргээдүй байһаар.

Мүнөө ажахын жэлэй дүүрэтэр һара арбаад хоног үлэбэ. Август сентябрь хоёр уялгаяа дүүргэхэдэмнай шиидхэхы һаранууд болоод байна. Эдэ һарануудта бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ, эршэ хүсэеэ зангидаха хэрэгтэй.

Мүнөө ургаса ногоон һайнаар гаранхай, кукуруза үндэр болонхой. Тиигэжэ ногоон конвейер гээшые таһалдалгүй эмхидхэхэ, һү ехээр оруулдаг эрхим тэжээл—кукуруза үнеэдтээ элбэгээр эдюулхэ шухала.

Бэлшээриин ногооной һайжарһан тулада, мүн зунай шатаама халуун наранай элшэ буужа, һэрюу ороһон тулада үнеэдээ бүхэли сүүдхэ соо бэлшээжэ, хэдэн дахин һааха шухала. Гадна, һаагдаһан һүеэ «дотоодын хэрэгсэлдэ» гээд гаргашалдаг буруу зангаа хаяха, һаагдаһан һүеэ бултынь шахуу гүрэндэ тушааха хэрэгтэй.

Һү һаалгые дээшэлүүлхэ хэмжээнэй нэгэн гэхэдэ, һаалишад ба мал адуулагшадые материальна талаарнь урмашуулха ябадал болоно. Мүн малшадай культурно-ажаһуудалай эрилтые дүүрэнээр хангалга тэдэнэй ажал хүдэлмэридэ тон һайнаар нүлөөлхэ байна. Партийна организацинууд политическэ хүдэлмэри, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тэрээгээрээ малшадые ажалда зоригжуулха уялгатай.

КПСС-эй ОБКОМДО

Хэжэнгын аймагай колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһан тухай

Хэжэнгын аймагай колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриин ямараар ябажа байһаниие һая КПСС-эй обком хаража үзэбэ. Партиин Хэжэнгын айком, тэрэнэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Балханов мүнөө жэлдэ аймагай колхозуудта үбһэ сабшалгые, набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ ба силос даралгые ямар бэлэдхэлэй баримтагүйгөөр, тэсэшэгүйгөөр һаатуулһан байна, тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ аймагай машинно-тракторна станцинууд саг үедөө оролсоогүй, үбһэ сабшаха ба силос дараха машинанууд гүйсэдөөр ашаглагдэнэгүй. Үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин муугаар ябуулагдажа байхада партиин айком шухала хэмжээ абажа, тэжээл бэлэдхэлгэдэ специалистнууд, хүдэлмэришэд болон хуряагшадые олоорнь гаргуулаагүй, тиигэжэ ниитынгээ малые бүхы ба шэмэтэ тэжээлээр хангаха хэрэгтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые һанаа амараар, харюусалтагүйгөөр байлгаһан байна.

Энэ ушарһаа аймагай колхозууд августын 10-да үбһэ хуряаха түсэбөө оройдоол 5 процент, силос дараха түсэб 8,3 процент, набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ түсэб 5,5 процент дүүргэгдээ. Тиихэ мүртөө сабшалга, комолго хоёрой хоорондо ехэ забһар гаргагдаһан байна. Аяар 7 мянган гаран гектар дээрэ сабшагдаһан үбһэн һүрилэгдөөгүй байгаа.

Аймагай колхозуудта 4,5 мянган тонно багтаамжатай силосэй түхеэрэлтэнүүд дутна. Теэд силосэй түхеэрэлтэнүүдые бэлдүүлхэ тушаа хэмжээ абтанагүй. Мал тэжээлдэ нэмэри болодог ургамалнууд, жэшээлхэдэ, ожорһо сабшагдажа, силос дарагданагүй.

КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Балханов, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Цыренжапов гэгшэд хэдэ хэдэн колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй ба силос даралгын хүдэлмэринүүдэй ямараар ябуулагдажа байһаниие мүнөө хүрэтэр үшөө һайнаар мэдэнэгүй, ерэхэ үбэлжэлгын үедэ малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэжэ абаха шухала зорилгые шиидхэлгын хэдэ хэдэн асуудалнуудта халирхайгаар хандаха ябадалнуудые гаргана гэжэ КПСС-эй обком тэмдэглэнэ.

Тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр эмхидхэһэнэй ба муугаар ябуулжа байһанай түлөө, мүн бодото байдалые мэдэнгүй байһанайнь түлөө КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Балхановта донгодолго соносхогдоод, тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эрид түргэдхэхэ тушаа шухала хэмжээ абаагүй һаань, ажалһаа гаргагдажа болохот гэжэ һануулагдаба.

Энэ жэлэй августын 15 болотор аймагай колхозууд 4 мянган тонно үбһэн бэлдэгдэхэ, 25 мянган тонно үбһэ бэлэдхэхэ түсэб сентябриин 10 болотор дүүргэгдэхэ гэжэ нүхэр Балхановай мэдүүлгэ анхаралда абтаа.

Энэ тогтоолые дүүргэхэ талаар ямар хэмжээнүүдые абаһан тухайнь КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Балхановай, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Цыренжаповай тоосоое 10 хоноод шагнаа һаа, зүйтэй гэжэ тоологдобо.

УБҺЭ ХУРЯАЛГА ДЭЭРЭҺЭЭ

Шэбэртынхид нобшорһоор

Нёдондо жэлдэ Бичурын аймагай «Коммунизм» колхоз малаа арайхан гэжэ 40-өөд процент үбһэ тэжээлээр хангаһан байгаа, тиимэһээ үбэлжэлгын үедэ адуу малынь туража, гарзадашье ороһон юм.

Зүгөөр эдэ дутагдалнуудһаа тобшолол хэжэ, энэ жэлдэ ниитынгээ малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ арга боломжо эндэ бии. Хэрбээ нёдондо гектар бүриһөө 3—4 центнер үбһэ абаһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 7—8 центнерһээ доошо бэшэ үбһэ абаха аргатай. Сабшалангынь 2600 гаран гектар гэжэ тоологдодог, теэд тэрээнһээ гадна, ой модоной һужаада, полиин захаар ногоон һайн ургаа.

Тэжээл бэлэдхэхэ иимэ арга боломжоёо шэбэртынхид ямараар хэрэглэнэб гэжэ хаража үзэе. Үбһэ сабшалга эхилһээр һара шахуу болоо. Энэ үе соо колхоз үбһэ сабшалгаяа миил 22 процент дүүргэһэн байна. Үбһэ хуряалгын бригадануудта ажалай бүтээсэ тон бага, тэндэ бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха тушаа саг соонь хэмжээ абтаагүй байшоо. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд сабшалангаймнай ургаса муу гэжэ шалтаг бараад лэ, мүнөө болотор бүхы хүсэеэ элсүүлэнгүй байһаар.

Дабаата гэжэ газарта байдаг гурбадахи комплексно бригада (бригадирынь нүхэр Ю. Базаров) 500 гаран гектар сабшалантай юм. Хахад һара соо оройдоол 150 гектар сабшаа. 30 гаран гар хажууршадай олонхинь нормоёо дүүргэдэггүй дээрэһээ хахад һарада оройдоо 70 гектар газар сабшаба. Үбһэшэдынь ажалдаа орой гарадаг, эртэ гэртээ бусадаг заншалтай. Тиихэдэ гэрһээ ябадаг хүнүүдые мори тэргээр хангаагүй дээрэһээнь хайран сагынь миил харгыда һаладаг юм. Эдэ бүгэдые һайса мэдэжэ, хаража байгаад бригадир нүхэр Базаров ямаршье хэмжээ абанагүй.

Хэрбээ иигэжэ үбһэ хуряалгые эмхидхэхэ гээ һаань, адагынь үшөөл 30 үдэр хэрэгтэй болоно. Теэд һара үнгэрһэн хойно үбһэ ногоон ямар шэмэтэй байха гээшэб?

Тус бригадада тракторна нэгэ сенокосилка хүдэлнэ. Тэрэнэй агрегат үдэр соо 20 гаран гектар сабшаха даалгабаритай аад, 10 гаран үдэр соо миил 54 гектар сабшаһан байна. Юуб гэхэдэ, агрегадта хүдэлдэг трактористнууд нүхэд Дамдинов, Цыренов гэгшэд бригадирай даалгабариие дүүргэдэггүй, миил саг үнгэргэжэ байдаг. Мүн иимэрхүү байдал хоёрдохи комплексно бригадада үзэгдэнэ.

Гадна үбһэ һурилэлгэнь сабшалгаһаа нилээд хожомдожо ябана. Бухал шэрэгшэдые үсөөнөөр табиһан дээрэһээнь тармагдаһан үбһэеэ тэрэ үдэртэнь һурилжэ үрдинэгүй.

Гэхэ зуура, үбһэ хуряагшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Тус колхозой партийна организациин бюро (секретариинь нүхэр Цыбиков) энэ хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа хэмжээ абанагүй. Жэшээлхэдэ, комплексно гурбадахи бригадада үбһэ хуряалгын эхилһээр нэгэшье лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөөгүй. Үбһэшэд газетэ, журналнуудые үдэр бүхэндэ абажа уншаха аргагүйдэнэ. Гүрэн доторойнгоо, мүн уласхоорондын һонинууд тушаа хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэгүй.

Колхозой залуушуулай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ комсомольско эхин организаци ехэ үүргэ дүүргэхэ байгаа. Теэд комсомольско эхин организациин секретарь нүхэр В. Бадмаев үбһэ хуряалга дээрэ ябадаггүй, комсомолецуудтайгаа хөөрэлдэжэ, тусхай даалгабари үгэдэггүй байха юм. Үнинэй суглааншье зарлагдахаяа болишонхой.

Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые колхозой хүтэлбэрилэгшэд бүри тоодоггүй, тиимэһээ тэрэниие бэлэдхэхэ түсэб дүүргэгдээдүй. Мүнөө тус колхоз 6 мянга гаран хонитой, хэрбээ хонин бүридэ нэгэ центнер набшаһата тэжээл бэлдэжэ абаха гэбэл, 600 тонно бэлдэхэ байгаа. Мүнөө бэлдэгдээд байһаниинь арайхан гэжэ 70-аад тонно болоно. Тэрэнэй ехэнхинь миил ой соо орхигдоод, шанарынь муудажа байдаг.

Гадна, силос даралгые тэндэ тооногүй. Колхоз 800 тонно силос дараха түсэбтэй аад, мүнөө оройдоо 150 гаран тонно силос дараад байна. Артелиин хүтэлбэрилэгшэд кукуруза, зелёнко ехээр тариһандаа найдаад лэ, малдамнай абаһан тэжээлнай хүрэхэ юм гээд, һанаа амархан һууна.

Иигэжэ тус колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Юмсунов) малдаа үбһэ тэжээл бэлдэхэ түсэбөө хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байна. Энээн тушаа партиин Бичурын айком болон аймгүйсэдком дары хэмжээ абахa бэзэ гэжэ найдагдана.

Т. Гармаев, манай корр.

Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ үбһэ хуряалгаяа эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Мүнөө 4 мянга гаран центнер үбһэн бэлдэгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус колхозой 2-дохи комплексно бригадын машинист нүхэр Ж. Аршанов үбһэ һурилжэ байна. Тэрэ нормоёо 130—150 процент дүүргэнэ.

Т. Гармаевай фото.

Механизмууд муугаар ашаглагдана

Зэдын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ хуряалга бүхыдөө хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Үбһэ хуряалгын эхилһэнһээ хойшо колхоз нилээдгүй ехэ үбһэ сабшаха аргатай байгаа. Гэтэр, энэ колхозой тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ Цагаан-Усанай МТС-эй механизмууд хэлэшэгүй муугаар хүдэлмэрилнэ. Колхоздо үбһэ сабшаха тракторна хоёр агрегат, самоходно нэгэ косилка, силосэй комбайн гэхэ мэтэ гаранхай. Теэд тэдэнь эбдэржэ, урагшаа ябанагүй.

Эндэ асарагдаһан силосэй комбайнань хүдэлжэ үрдингүй эбдэрээд, арбаад хоног соо заһабарида байба. Тиигэжэ олон хүниие хүлеэлгэһэн, силос дараха хүдэлмэриие һаатуулһан байна. Мүн үбһэ сабшахаяа ерэһэн самоходно косилкань мүнөөдэр хүрэтэр мүршье гаргаагүй байһаар.

Нүхэд Фомицкий, Плюснин гэгшэдэй жолоододог «Универсал» болон «Беларусь» тракторнуудта шагтагалһан косилкануудынь бултадаа нэгэ доро хүдэлнэгүй, ехэнхидээ эбдэрнэ. Жэшээлхэдэ, нүхэр Фомицкиин жолоододог тракторна агрегат үдэр бүхэндэ 30—50 гектар талмайн үбһэ сабшаха зэргэтэй байһан аад, сабшалан дээрэ гараһанһаа хойшо арба гаран үдэр соо миил 100 гаран гектарта үбһэ сабшаба. Эсэстээ агрегат оройдоо зогсожо, һүүлэй гурбан үдэр соо хүдэлбэгүй.

Гадна, үбһэ хуряалгын хүдэлмэринүүдые комплексноор механизацилга эмхидхэгдээгүй, энэ хүдэлмэри тоогдоногүй Үбһэ һуриилдэг машинань миин байжа, һуринууд гараар сомогдоно.

Цагаан-Усанай МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд үбһэ хуряалгые иимэ муу бэлэдхэлтэй угтажа, тэжээл бэлэдхэлэй эгээл харюусалгатай үедэ хайран сагаа миин баража байна. МТС-эй главна инженер, мүн механигууд машинануудай эбдэрэлгын шалтагаание саг соонь зайсуулжа, тэдэниие бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилүүлхэ хэмжээ абанагүй.

Н. Цыбенов, манай корр.

НҮХЭД ҺААЛИШАД, МАЛШАД!

Эхэ орондоо 12 мянган тонно һү түсэбһөө гадуур үгэхэ, түсэбөө нэрэтэй солотойгоор дүүргэе!

☆ ☆

Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэбди

Түрэл Коммунистическэ партиингаа түүхэтэ XX съездын хүндэлэлдэ манай Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 3-дахи комплексно бригадын һаалишад мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1400 литрһээ бага бэшэ һү һаахабди гэжэ үгэеэ үгэһэн юм. Абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө үнгэрэгшэ хабар, зундаа һаалишад шангаар тэмсээ. Тиигэжэ мүнөө бригадын фермэ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1150-яад литр һү һаагаад байна. Июль һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 190 гаран литр һүн һаагдаа.

Зарим түрүү һаалишад бүришье һайн амжалта туйлана. Жэшээлхэдэ, һаалишан Нимацу Ванчикова үнгэрэгшэ арбан һара соо даажа байһан үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1293 литр һү һааба. Һаалишад Дулма Жигмитова Хандажап Цыбденова хоёр даажа байһан үнеэн бүриһөө 1211—1248 литр һү һаажа, мүн лэ һайн үрэ дүн туйлаба. Эдэ һаалишад ажахын жэлэй үлөөшэ хоёр һара соо үнеэн бүриһөө адагынь 250—300 литр һү һааха зорилготой.

Иигэжэ манай 3-дахи комплескно бригадын һаалишад абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ байна. Үлөөшэ хоёр һара соо үнеэдээ һайнаар бэлшээжэ, һайнаар һаажа байгаа һаа, тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэхэнь лабтай.

П. Цыдемпилов, Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бухгалтер.

Баргажанда һү һааха түсэб дүүргэгдэнэгүй

Ажахын жэлэй дүүрэхэ ойротобошье, Баргажанай аймагай колхозууд һү һааха жэлэйнгээ түсэбые оройдоол 36,5 процент дүүргээд байна. Аймаг соогоо һү һаалгаар түрүү ябана гэжэ тоологдодог «Большевик» колхоз түсэбөө арайхан гэжэ хахадтань хүргөө. Тиихэдэ Карл Марксын нэрэмжэтэ, Уланай сомсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд бүришье бага һү һааба. Тэрээнһээ байтагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ малай гүүртэдэ нэгэ үнеэнһээ һү һаалга нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада 343 литрээр хороо. Энэ ушар тон гайхалтай. Мүн бусадшье колхозуудаар, жэшээлхэдэ, Маленковой, 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудаар иимэ байдал тохёолдоно.

Һү һааха түсэб юун дээрэһээ таһалдуулагданаб гэхэдэ, эндэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хооһон хөөрэлдөөгөөр сагаа үнгэргэнэ, фермэ, гүүртэнүүдэй ажал хэрэгтэ анхаралаа хандуулангүй, тэдэнэй хүдэлмэридэ бии байһан дутуу дундануудые усадхаха хэмжээ абанагүй.

Жэшээ болгожо, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозые хаража үзэе. Энэ колхоздо үшөө зун болоогүй байхада һү ехээр һааха гэһэн тусхай хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһан байгаа. Теэд тэдэнэй нэгэниинье дүүргэгдээгүй. Ногоон конвейер эмхидхэгдээгүй. Тиимэһээ зунай халуун үедэ малда нэмэлтэ ногоон тэжээл үгтэнэгүй. Үнеэдые һайнаар эдеэлүүлжэ, харууһалжа, һү ехээр һааха хэрэгтэ анхарал хандуулагданагүй. Энээнһээ боложо, 10 һара соо колхоздо үнеэн бүриһөө оройдоол 429 литр һүн һаагдаа.

Өөһэдынгөө хараалһан хэмжээ-ябуулгануудые мүн бусадшье колхозууд дүүргэнэгүй.

Һаянай бороо хурын ороһоной һүүлээр бэлшээриин ногоон һайн болоод байна. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой холын бэлшээридэхи гүүртын һаалишад үдэртөө хахад пүүдһээ үлүү һү үнеэн бүриһөө һаадаг болонхой. Теэд эндэхи бэлшээридэ колхозой үнеэдэй миин хахадынь байдаг.

Һү багаар һааһанһаа боложо, аймагай колхозууд гүрэндэ һү тушааха түсэбөө 55,8 процент дүүргээд байна. Тиихэдэ Баргажанай сомоной Сталинай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд ехээр гээгдэжэ ябана. Эдэ колхозууд гүрэндэ һү тушааха түсэбөө 41—44 процент дүүргэбэ. Гүрэндэ һү худалдаха түсэб тон мууса дүүргэгдэнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз энэ түсэбэйнгөө гурбанай нэгэ хубиие, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (Улан) дүрбэнэйнь нэгэ хубиие дүүргээд байна.

Һү һааха, гүрэндэ тушааха, худалдаха түсэбөө харьяата колхозуудайнгаа дүүргэхын түлөө Хүнтэйн МТС-эй дирекци, тэрэнэй директор нүхэр Лисицкий мүн харюусаха зэргэтэй. Теэд тус МТС-эй дирекци, тэндэхи мэргэжэлтэд энэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулнагүй, колхозуудта горьтой туһаламжа үзүүлнэгүй. Мүнөө үедэ бүхы колхозуудаар һаамхай үнеэдые үдэр һүнигүй адуулха, малда нэмэлтэ ногоон тэжээл үгэжэ байха арга боломжо бии. Зүгөөр энэ хэрэгые бодотоор эмхидхэхэ хэрэгтэй байгаа. Теэд эдэ нүхэд эмхидхэлэй хүдэлмэри хэхын орондо, малай фермэнүүдээр миин айлшад боложо ябаад гарана.

Ажахын жэлэй дүүрэтэр үлэһэн үе соо һү һааха, гүрэндэ тушааха, худалдаха түсэбөө колхозуудай дүүргэхын тула партиин айком (секретарь нүхэр Малыгин), аймсоведэй гүйсэдком (түрүүлэгшэ нүхэр Васильев) тусхай хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Д. Гыргенов.

Мүнөө жэлдэ Хэжэнгын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Ц. Ч. Чимитова хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ һү һаажа байна. Ажахын жэлэй үнгэрэгшэ 10 һара соо нүхэр Чимитова даажа байһан нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1200 литр һү һаагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ц. Ч. Чимитова һааһан һүеэ тушаажа байна. Гүүртые даагша Ш. Р. Бадмаев түрүү һаалишанай хэды шэнээн һү һааһыень тэмдэглэжэ байнхай.

З. Веснинагай фото.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Үбһэшэдэй дунда политическэ хүдэлмэри ябуулагданагүй

Сэлэнгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз үбһэ хуряалгадаа ороһоор үнинэй. Теэд энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд тэжээл бэлэдхэхэ арга боломжоёо хүсэд хэрэглэжэ шаданагүй. Үбһэ хуряалгын гурбан бригада бии аад, алинданшье ажалай эмхидхэл һула, социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдээгүй байһаар. Колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана.

Селендума тосхонһоо урагшаа гурбан километрын газарта Буурал гэжэ нютаг бии юм. Тэндэ үбһэ ногоон һайн ургаад, гарааршье, мориншье ба тракторна косилкааршье сабшажа боломоор. Теэд миин 10-аад хүн гараар үбһэ сабшана, хоёрхон морин косилка хүдэлнэ. Эдэньшье биратай юумэ хэнэгүй. Үдэрэйнгөө нормые арай гэжэ 60—70 процент дүүргэнэ. Тракторна хоёр сенокосилка хүдэлхөөр хараалагдаһан аад, тэдэнь мүнөө хүрэтэр ерэнэгүй.

Үбһэ хуряалгын үедэ хэгдэхэ хүдэлмэриин түсэб бригаднуудта үгтөөгүй. Түсэбгүй—таамагаар хүдэлдэг эдэ бригаднуудта ажалайнь бүтээсэ тон бага байна. Тиин колхозынь бүхы дээрээ августын 10-да арай гэжэ 193 гектар сабшаа.

Партийна эхин организациин секретарь нүхэр Б. Ц. Батуев «үбһэ хуряалгын бригада бүхэндэ агитатор томилогдоо, социалистическэ мүрысөөн муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй» гэхэ мэтээр ерэһэн лэ хүндэ хөөрэдэг. Бригаднуудта хүдэлмэрилдэг колхознигуудтай хөөрэлдэхэдэ тиимэ бэшэ байшоо.

Шанаа гэжэ нютагта үбһэ хуряалгын 2-дохи бригада байдаг. Тэндэ 30 гаран хүн ажаллана. Гэхэ зуура, эдэнэрэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагдаагүй, социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдээгүй байһаар.—Үбһэ сабшажа эхилһээр үнихэн болобобди. Лекци, хөөрэлдөөн нэгэтэшье хэгдээгүй. Захиһан газетэнүүднайшье хожомтожо абтана,—гэжэ бригадын гэшүүд гомдоно.

Бригадир нүхэр Шагдуров үбһэ хуряалгын гурбадахи бригадада агитатор болгогдон табигдаһан юм. Гэбэшье, үбһэшэдэй дунда социалистическэ мүрысөө мүнөө хүрэтэр эмхидхэнэгүй. Бригадын бүридхэлшэ Сосор Чимитов колхознигуудай хэһэн ажалай дүнгүүдые үдэр бүри гаргажа, показателиин доскада бэшэхэ уялгатай аад, юушье хэнэгүй.

Үбһэшэдэй алишье бригададань «Молни», «Дайшалхы хуудаһан» гаргагданагүй. Эдэ бригаднуудта газетэнүүд, журналнууд, наада зугаагай элдэб хэрэгсэлнүүд байдаггүй. Колхознигуудай захиһан газетэ, журналнууд колхозой конторо соо ябтаржа хэбтэнэ.

Энэ колхоздо багшанар, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, бусад эмхи зургаануудай албахаагшад олон юм. Теэд тэдээниие үбһэ хуряалгада, культурна хүдэлмэридэ элсүүлэн хабаадуулха асуудалаар партийна эхин организаци биратай юумэ хэнэгүй.

Үбһэшэдэй дунда политическэ хүдэлмэриин иимэ муугаар ябуулагдажа байхада, парторганизациин секретарь нүхэр Батуевай ямаршье хэмжээ абадаггүйнь гайхалтай.

Б. Ширеторов, манай корр.

Хүдөөгэй һургуулинуудай һуралсалай шэнэ түсэб

РСФСР-эй Гэгээрэлэй Министерствын шиидхэбэреэр октябриин 1-һээ республикын 500 дунда һургуулинуудта һуралсалай туршалгын шэнэ түсэб бии болгогдоо. Һуралсалые политехнизацилха талаар КПСС-эй XX съездын табиһан зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ энэ туһалха байна. Энэ түсэбэй ёһоор III—IV классуудта гарай ажал хэхэ урогуудай часууд, V—VII классуудай һуралсалай мастерскойнууд болон туршалгын участогуудта заняти хэхэ часууд олон болгогдохо байна. Мүн энээнтэй хамта түүхэ, географи, физикэ гэхэ мэтын предмедүүдые үзэхэ час хороогдохо юм.

Долоон класс дүүргэһэн һурагшад технологи ба материалнуудые (модо, металл) үйлэдбэрилхэ дүршэл шудалха, элдэб зэмсэгүүдээр юумэ хэжэ шадахаар, токарна болон бусад станогуудта хүдэлхөөр боложо гараха юм.

VIII-X классуудта һуралсалай программада ехэ хубилалта оруулагдана. Ахалагша классайхидта «Үйлэдбэриин үндэһэ һуури» гэжэ шэнэ предмет заагдаха. Городой һургуулинуудта энэ предмет заахадаа промышленностиин асуудалнуудтай, хүдөөгэй һургуулинуудта—хүдөө ажахын асуудалнуудтай холбуулан зааха юм. Городой хүбүүд, басагад X класс дүүргээд байхадаа машиноведени, электротехникээр теоретическэ эрдэмтэй бо... эдээндэ хүдэлхэ дүршэлтэй мүнөөнэй үйлэдбэри эмхид... хай юрэнхыгөөр мэдэдэг байна. Эдэнэр автомобили... гууламжа мэдэхэ, тэрэние... дожо шадаха, ямар нэгэн пр... тиин ажал хүдэлмэритэй та... юм.

Һургуулиин мастерской... гадна һурагшад заводуудай, ... кануудай цехүүд болон лаб... нуудта ошожо хараха. Энд... хараһан юумэниинь һуралса... лээр предприятинуудта сэхэ... хүдэлхэ арга олгохо юм.

Һургуули дүүргэгшэдые ... лай ажахын, малажалай ... нуудые мэдэхээр, хүдөө ажа... шухала машинануудай байгу... мэдэхээр, тэдээндэ хүдэлжэ... хаар хүдөөгэй һургуулинуу... грамма хараалагдаһан бай... Тэдэнэр өөһэдынгөө дураар... дүршэлэйнгөө зэргээр хүд... хыда ошожо хүдэлжэ шада... лэдхэлтэй болохо байна. ... зуудта, совхозууд болон М... тэ ошожо хэдэг жэл бүрин... тика энээндэнь туһалха юм.

Мүн һурагшадай бэе ма... дыень бүхэжүүлгэдэ зорюул... час һуралсалай шэнэ түсэб... болгогдохо.

(ТА...

Ород орфографи ба пунктуациин дүрим

РСФСР-эй гэгээрэлэй министерствын һуралсалай-педагогическа гүрэнэй хэблэл «Ород орфографи ба пунктуациин дүрим» гэжэ ном хэблэн гаргаа.

Ород орфографи ба пунктуациин сутлуулагдамал дүрим ород бэшэлгын арсалдаата зүйлнүүдые зайсуулха хэрэгтэ туһалха ёһотой. Энэ дүримые бэлэдхэхэ үедөө мүнөө байһан дүримүүд улам тодорхой болгогдоһон ба нэмэгдэһэн, бэшэлгэдэ олоор дайралдадаг шухала дүримүүд зохёогдоһон, мүнөө байһан дүримүүдтэ таарахагүй үгэнүүдые бэшэлгэ словарна гуримаар гуримшуулагдаһан байна. 1954 ондо орфографяар һанамжаяа буляалдаанай боложо байха үедэ эрдэмтэд-хэлэ бэшэгшэдэй болон һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй хэһэн ажаглалта ба дурадхалнуудай гол шухалань хараада абтаһан байна.

Ород орфографи ба пунктуациин суглуулагдамал энэ дүрим хүсэдөөр сутлуулагдамал ту... дүрим болоно. Ушарынь 18... до академик Я. П. Тротоной ... һэн «Databaseой зүб бэшэлгэ» г... дээжэ ном орфографиин за... саатай, эли бэшэ үгэнүүдые ... гэдэ зорюулагдаһан лэ һэн, ... ород пунктуациин суглуул... хүсэд дүрим гэжэ мүнөө ... байгаагүй юм.

Энэ дүрим бүхы учебни... ород хэлэнэй словарьнууд... хай словарьнуудые, энцик... нүүд болон справочнигууд... бигшадта гол шухала туһа... боложо үгэхэ ёһотой. Ород... зүбөөр бэшэхэ асуудал һон... хүн бүхэн эдэ дүримүүдые ... бэри болгон хэрэглэхэ ёһо...

Энэ ном советскэ филолог... лон һурагшадай үни удаа... хүдэлмэриин дүн болоно.

«Ород орфографи ба п... циин дүрим» гэжэ шэнэ ... мянган хэһэгээр хэблэгд... маанда гараа. (Т...

„Зэбсэгтэ хүсэ хороохо ба атомна, водор... зэмсэгые хорихо асуудалаар СССР-эй Верх... Соведэй табадахи сессиин материалну...

«Зэбсэгтэ хүсэ хороохо ба атомна, водородно зэмсэгүүдые хорихо асуудалаар СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин материалнууд» гэжэ брошюрые политическэ литературын гүрэнэй хэблэл...

Брошюра олон тираж... хэблэгдээ.

Газетын шүүмжэлэлээр хэмжээ абаха

Редакцида үдэр бүри олоор орожо байдаг бэшэгүүд соогоо ажалшад арадай ажахын һалбари бүхэнэй дутагдалнуудые элирүүлдэг, шүүмжэлдэг, ажалда һаад ушаруулдаг юумэнүүд тухай мэдээсэдэг байна. Эдэнэй олонхинь газетэнүүдэй хуудаһануудта толилогдодог, тиигэжэ зохихо хэмжээн абтадаг гээшэ. Промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай, колхозуудай, МТС-үүд болон совхозуудай олонхи хүтэлбэрилэгшэд газетын шүүмжэлэлдэ анхаралтайгаар хандажа, зохихо хэмжээ саг соонь абадаг байна.

Мүн энээнтэй хамта газетын шүүмжэлэлгые тоодоггүй, тэрээндэ дүлии балайгаар хандадаг ушар бии байһаар. Партийна, советскэ болон ажахын зарим хүтэлбэрилэгшэд газетэдэ гараһан шүүмжэлэлые хэрэгсээдэггүй гү, али мэдээшэгүй болоод хэмжээшье абадаггүй, абяа шэмээшье гарадаггүй заншалтай. Тиихэдэ баһа газетын шүүмжэлэлдэ ёһын тэдысэ харюу редакцида үгэдэг хүтэлбэрилэгшэд баһа бии юм. Жэшээ болгон иимэ баримта харуулая.

Баргажанай леспромхозой директор нүхэр Хацкевичта,

Леспромхозой парторганизациин секретарь нүхэр Нарицында, копиинь «Бурят-Монголой Үнэн» газетын редактор нүхэр Лобсановта.

Леспромхозой партийна организациин хүдэлмэри һайжаруулха тухай нүхэр Шелковниковой статья «Бурят-Монголой үнэн» газетын январиин 13-най номерто толилогдонхой. Партийна болон профсоюзна суглаан дээрээ энэ статьяе зүбшэн хэлсээд, леспромхозой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда политическэ-ойлгууламжын хүдэлмэри үндэһөөрнь һайжаруулха тухай хэмжээ абахыетнай «Забайкаллес» комбинат эринэ.

Абтаһан хэмжээнүүд тухайгаа «Бурят-Монголой үнэн» газетын редакторта, мүн комбинадта мэдээсээрэйгты.

«Забайкаллес» комбинадай начальнигай орлогшо (Л. Митапов).

Байгша оной январиин 13-да газетын хуудаһанда толилогдоһон шүүмжэлхы статьяда февралиин 7-до редакци дээрэ дурсагдагша харюу абаа. Энэ хадаа газетын шүүмжэлэлдэ тон харюусалгагүйгөөр хандадаг баримтын элитэ гэршэ мүн болоно. Юундэб гэхэдэ, түбхын түрүүндэ энэ албан хойрогоор бэшэһэн харюуе редакци һара тухай болоод абаа. Тиихэдэ Баргажанай леспромхоз тэрэ үедэ ехэ гээгдэлдэ ороод байхадань энэ статьягаар «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэрилэгшэд яаралтай хэмжээ абажа, богонихон саг соо леспромхозые гээгдэлһээнь гаргахын тула оролдохын, тэрээндэ бодото туһаламжа үзүүлхын орондо, харин тэрэл леспромхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ энэ статья зүбшэн хэлсээд, хэмжээ абагты гэжэ бэшээ. Газетын шүүмжэлэл тоохогүйһөө гадна, өөһэдынгөө ажалай түлөө һанаагаа зобохоёо болиһон ушар гэжэ энэ баримта сэгнэгдэхэ байна. Хэрбээ «Забайкаллес» комбинадай зүгһөө саг соонь бодото туһаламжа үзүүлээ һаань энэ леспромхозой хүдэлмэри бүри түргэнөөр һайжаржа, гүрэндэ бүри ехэ модо үгэһэн байха һэн. Юрэнхыдөө «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэрилэгшэд газетын шүүмжэлэлые оройдоо тоодоггүй, тэрээндэ албан хойрогоор хандадаг, хэмжээ абадаггүй гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой партийна организациин хүдэлмэри тухай шүүмжэлхы статья манай газетын июниин 21-дэ толилогдоһон байгаа. Энэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Будацыренов, партбюрогой гэшүүн правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Сампилон муугаар хүдэлнэ, эндэ хүдэлһөөр эдэнэрэй үнинэй болоошье һаань, колхозой ажахыда хубилалта болоогүй, колхоз гээгдэлдэ байһаар гэжэ статья соо хэлэгдэһэн юм. Хэмжээ абахыень энэ статья КПСС-эй Яруунын айкомдо эльгээгдээ һэн. Июлиин 10-да редакци иимэ харюу абаа: «Коммунизм» колхозой партийна организацида бодото туһаламжа үзүүлхэ зорилгоор КПСС-эй айкомой инструктор нүхэр Фомин эльгээгдээ, неделиһээ үлүү саг соо тэрэ колхоздо байгаа. «Коммунизм» колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Будацыреновэй тоосоон КПСС-эй айкомой бюродо шагнагдаха. Тоосооень зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр лэ партийна-политическэ хүдэлмэри һайжаруулгадань партийна организацида бодото туһаламжа үзүүлэгдэхэ».

Энээнэй һүүлээр партиин Яруунын айком тус колхозой парторганизациин секретариин тоосоо шагнаад, бодото туһаламжа хүргэһэн байһаниинье редакцида мэдэгдэнэгүй. Зүгөөр, колхозой партийна организациин хүдэлмэридэ хубилалта болоогүй гэжэ редакци һайн мэдэнэ. Газетын шүүмжэлхы статьягаар бодото хэмжээ абажа, партиин Яруунын айком гээгдэнги колхоздо бодото туһаламжа үзүүлээгүй гэжэ энэ харюу бэшэгһээнь редакцида эли болоно.

Шүүмжэлхы статья газетэдэ толилһоной һүүлээр тэрэнэй баримтаар хэмжээ абтаһан тухай газетын хуудаһаар дамжуулан уншагшадта мэдээсэхэдэ хүмүүжүүлхы ехэ удхашанартай байдаг гээшэ. Гэбэшье, зарим аймагуудай партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд газетын шүүмжэлэлээр хэмжээ абаһан тухайгаа редакцида саг соонь мэдээсэдэггүй байна. Жэшээнь, «Кукурузые квадратно-гнездовой аргаар тариха» гэһэн шүүмжэлхы статья байгша оной майн 24-дэ манай газетэдэ толилогдоһон байгаа. Селендумын МТС-эй харьяата колхозуудта кукуруза тарилгада муугаар бэлэдхэжэ байһан тухай энэ статья соо шүүмжэлэгдэһэн юм. КПСС-эй Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр Баирбиликтуев энэ статьягаар хэмжээ абтаа гэжэ аяар августын 3-да редакцида харюу үгэһэн байна. Энэ хадаа ёһын тэдыдэ эльгээгдэһэн лэ харюу гэжэ харагдаха ёһотой.

Хүтэлбэрилэгшэ бүхэн шүүмжэлхы статьягаар абтаһан хэмжээнүүд тухайгаа редакцида дэлгэрэнгыгээр мэдээсэхэ уялгатай. Гэтэр, зарим хүтэлбэрилэгшэд юрэнхы харюу үгэдэг заншалтай. Баргажанай аймагта уһалагдадаг газар үргэдхэхэ тухай статья энэ оной майн 16-да манай газетэдэ толилогдоо һэн. Энэ аймагта газар уһалха арга боломжоёо хүсэдөөр хэрэглэжэ, тарялан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ тухай асуудал тон саг соогоо табигдаһан байгаа. Үнэндөө Баргажанай аймаг газар уһалалгаар хэнһээшье ехэ дүй дүршэлтэй, арга боломжотой нютаг юм. Эндэ газар уһалалгын шэнэ системэ нэбтэрүүлэгдэнэ, энэ хүдэлмэри һайнаар эрхилжэ байһан мэргэжэл һайнтай нүхэр Саканцевай дүй дүршэл айхабтар үнэтэй байна бшуу. Теэд эдэ бүгэдые хүсэдөөр хэрэглэжэ шадаагүй байһан тухайнь бэшэгдэһэн статьягаар «хэмжээ абтаа» гэжэ Баргажанай аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Васильев редакцида харюусаа. «Хэмжээ абтаа» гэһэн юрэнхы үгэнүүдһээнь ямар хэмжээн абтаһые яажа мэдэхэ болоноб? Ажал хэрэгые урагшань татамаар, һайжаруулмаар, хэмжээн абтаа гэжэ энээнһээ ойлгохонь бэрхэтэй байна.

Мүн Ториин аймгүйсэдком, партиин Мухаршэбэрэй, Хэжэнгын айкомууд газетын шүүмжэлэлээр редакцида ёһын тэдыдэ харюу үгэдэг. Мүн иимэ баримтанууд ондоошье аймагуудта үзэгдэдэг. Энэ хадаа газетын шүүмжэлэл хабшаһан ябадал гэжэ харагдаха байна.

Газетын шүүмжэлэлдэ анхаралтайгаар хандажа, зохихо хэмжээ абаха, тиигэжэ ажахыдахи дутагдалнуудые зайсуулха, арадай ажахын үмэнэ парти, правительствын табиһан зорилгые бодотоор бэелүүлхэ гээшэ партийна, советскэ органуудай, ажахын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй нангин ... мүн. Энээн тухай "Коммуни... парти хододоо заадаг, ... советскэ хүтэлбэрилэгшэ ... шанга эрилтэ хэдэг байһан ... дээжэ.

В. И. Ленин партийна бо... рэнэй ямаршье ехэ хүдэлм... байгаа һаа, газетэнүүдэй м... нүүдые хододоо хаража, ... толилогдоһон шүүмжэлэл, ... тануудаар дары хэмжээ аба... дээн соо заагдаһан дутагда... удааруулангүй зайсуулха эр... жэ байдаг һэн.

Газетэнүүдэй хуудаһану... лилогдоһон шүүмжэлэлэй н... тэй байхын түлөө гансахан ... нүүд тэмсэхэ бэшэ, харин ... на комитедүүд энэ хэрэгые ... рилхэ уялгатай гэжэ манай ... Центральна Комитет заана. ... хуудаһануудта толилогдоһон ... жэлэлые тоодоггүй, ёһо тэд... рюусадаг гү, али оройдоо ... байдаг хүтэлбэрилэгшэдтэ ... абаха, шүүмжэлэлые хүндэл... гохын түлөө партийна, сов... ганаудай хүтэлбэрилэгшэд ... ёһотой.

Газетын шүүмжэлэлгые н... тэй болгохын түлөө тэмсэх... торойнгоо бүхы арга болом... сэд хэрэглэхын түлөө, парт... съездын түүхэтэ шиидхэбэр... бодотоор бэелүүлхын түлөө, ... тын үүсхэл эдэбхи улам б... хын, тэдэнтэй холбоо бэ... улам бэхижүүлхын түлөө ... гээшэбди.

100 эхэ хонин бүриһөө 129 хурьга абаба

Ахалагша хонишон Буму Нимаева үбэлэй сагта хурьгадые олоор абажа түлжүүлдэг. Нүхэр Нимаевагай даадаг отарада 3 хүн ажаллажа, 440 хони харууһалдаг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы хонид искусственнаар үрэжүүлэгдээ. Тиигэжэ бүхы хонидынь декабрь, январь, февраль һарануудта хурьгалһан байна. Хамтадаа 470 хурьган үбэл абтаа. Декабрь, январь һарада түрэһэн хонидынь мүнөө хэнзэлжэ, үшөө 93 хурьган абтаба. Тиигэжэ отараараа 100 толгой хонин бүриһөө 129 хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байнхай.

Хайшан гэжэ үбэлэй сагта олон хурьга абажа, нэгэшье толгой гарзалуулангүйгөөр зунай ногоон дээрэ гаргаһан тухайгаа Буму Нимаевагай бэшэһэн статья доро толилогдоно.

...нь хурьгадые хабартаа
...г байхадамнай нэгэ та-
...а хурьгадые абахада
...шье һаа, хожомынь эхэ-
...гаагдахадаа, үзүүр но-
...дээрэ садатараа эдеэлжэ
...агүй байдаг һэн. Тиигээд
...д үбэлдөө туража, зүдэр-
...оороо гарзалдаг байгаа.
...й хурьгад тиимэ бэшэ. Тэ-
...хэли зундаа ногоо садата-
...эдижэ, ерэхэ үбэлынь
...шьегүй, һайса тэбээрээд,
...ородог гээшэ. Мүн үбэ-
...урьгад олзотойшье, 500
...шахуу ноолон хурьган
...өө абтадаг.

...тарын хонишод хони-
...ороондо оруулһанһаа хой-
...һайнаар харууһалдаг. Хо-
...нь һай һайн бэлшээридэ
...гдадаг, һайнаар уһа-
...даг. Гадна, минеральна
...л, дабһан үгтэдэг. Тиихэ-
...эхэ хонид һайса таргал-
...тэдээнһээ һайч хурьгад
...даг.

...ондо хониднай декабрь
...аа хурьгалжа эхилээ һэн.
...галхынь урда тээ хонидоо
...ада байлгажа, 2—3 үдэр
...холын бэлшээридэ гарга-
...үйбди. Хэрбээ ямар нэ-
...ушараар хээрэ хурьгалаа
...ь, тэрэ дарыдань байра
...асардагбди. Үбэлэй һа-
...дта хурьгалха хонид тү-
...эдэггүй аад, хаа хаанаһаа
...дулаалагдаһан байра-
...а хурьгалдаг, хуурай сэ-
...о хододоо дэбдигдэжэ,
...гдажа байдаг. Зарим хо-
...д хурьгалха хонидой бай-
...түлижэ дулаалхада һайн
...эг. Энээнии манай хони-
...эрид буруушаана. Юуб гэ-
...түлигдэдэг байра шииг

нойто ехэтэй байжа, зарим ушарта хурьгадай үбшэлхэшье, үхэхэшье ушар үзэгдэдэг бшуу.

Хурьгадаа, хонидоо һайнаар харууһалхын тулада сакманна арга хэрэглэгдэнэ. Хониднай хурьгадтаяа хотондоошье байхадаа, мүн бэлшээридэшье гарахадаа хэдэ хэдээрээ таһалагдадаг. Хэрбээ эхирлэһэн хонидой байгаа һаань, амяарайнь ондоо сакман болгожо таһалдагбди. Тэдэнии бэшэ хонидто орходоо бүри һайнаар харууһалдаг, эдеэлүүлдэгбди. Һая хурьгалһан хонид нэгэ сакманда 10—12-һоо олоор байдаггүй. Саашадаа хурьгадайнь томо болохо бүри 2—3 сакман нэгэдүүлэгдэдэг байна. Энэ үедэнь, отарада хүдэлэлсэхэ үшөө 2—3 хүн нэмэгдэдэг юм. Тиигэжэ хонид хурьгадаа садхаахааршье һайн, туража зүдэрдэгшьегүй байна.

Манай отарынхид үнгэрэгшэ үбэл хурьгадаа түлжүүлхэдээ кошарно-базова арга хэрэглэһэн байгаа. Үбэлэй хүйтэн үдэрнүүдтэ хурьгадынь эхэтэеэ холуур бэлшэжэ шададаггүй, дааража зүдэрдэг юм.

Үбэлэй хүйтэндэ хурьгадаа хашаа соонь байлгаад, эхэнүүдыень 30—40-өөрнь бэлшээридэ гарганабди. 2—3 час болоод лэ хурьгадаа бэлшээрһээнь асаржа хүхүүлээд, һүниндөө эхэтэйнь сугтань хэдэ хэдээрнь амяарлан, хашаа соо хонуулдагбди. Иигэжэ декабрь, январь, февраль соо гараһан 470 хурьгаднай бултадаа кошарно-базова аргаар түлжүүлэгдэжэ, нэгэшье толгой гарзалаагүй.

Манай отарынхид һаяхан «Бурят-Монголой үнэн» газетэдэ толилогдоһон Кяхтын аймагай суута хонишон Бутыд Гармаевагай дүй дүршэл ехэ һайшаана. Бидэнэр ажалайнь һай һайн дүршэлтэй танилсаабди. Саашадаа өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай иигэжэ газетэдэ бэшэлсэжэ, хонин ажалаа бүри ехээр хүгжөөхэл ёһотой байнабди.

Отарынхид ерэхэ үбэлдөө хурьгадые олоор абахын тулада мүнөө ехэ хүдэлмэри хэнэ. Үбэл гараһан хурьгадынь мүнөө булта эхэһээ һалгаагдаа. Мүн, тиихэдэ, гологдоһон эхэ хонид ондоо отарада эльгээгдэжэ, шэнэ отара болгогдоо. Һаяын үдэрнүүдтэ хонидоо һайнаар бэлшээн таргалуулжа, үбэл хурьгалуулхаар ороондо оруулжа эхилээбди.

Буму Нимаева,
Мухаршэбэрэй аймагай «Улаан Шүлуутай» колхозой хонишон.

Барилгашадай түрүү звено

Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой 4-дэхи комплексно бригадын барилгашад эмхитэй ажалаараа суурхана.

10 хүнһөө бүридэһэн барилгашадай звено (звеньеводынь М. Ц. Бадмаев) 4 мянган шубуунай байха байра, хушалтатай ток, малшадай байрын 4 гэр энэ һарын эсэс болотор барижа дүүргэхэ уялга абаһан юм. Тиин, тэдэнэй хэлэһэн үгэ хэһэн хэрэгһээнь алгасаагүй. Августын түрүүшын хахадта эдэ барилгануудаа сүм хэжэ дүүргээд, аймаг соогоо түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

Звеногой дархашуул С. Дашижапов, Ц. Д. Наймадаев, Г. Б. Батуев гэгшэд оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилнэ.

С. Баторов.

Ажалта үдэртэ аванс хубаана

Колхознигуудай ажалта үдэртэ һара бүри аванс хубаадаг болоһоной ашаар колхозой ажалай эмхидхэл улам һайжаржа байна, энээгээр колхознигуудые урмашуулан ажал хүдэлмэридэ зоригжуулна.

Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой правлени июнь һарада ороһон олзо доходые тооложо үзөөд, колхознигуудай ажалта үдэртэ 3—3 түхэригэй аванс хубаагаа. Тиихэдэ малшад Д. С. Лубсанов, Д. Бадмажапов, гахайшан И. С. Гунзенов гэгшэдэй бүлэ тус тустаа 1000 түхэригтэ хүртэһэн байна. Мүн июль һарын ажалта үдэртэ тэды шэнээн мүнгэ ажалта үдэртэ хубаахаар хараална.

К. Доржиев.

Мүрысөөндэ илагшад

Республикын типографинуудай хоорондо баталагдаһан мүрысөөнэй 1956 оной хоёрдохи кварталай дүнгүүдэй ёһоор Баргажанай типографиинхид түрүү һуури эзэлээ. Энэ типографи продукци бүтээн гаргалгаар түсэбөө 131 процент дүүргэжэ, Бурят-Монголой Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Тэрэшэлэн Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком, Культурын министерство, Баунтын, Курумканай, Ториин аймагуудай, Городок, Бабушкин городуудай типографиин хүдэлмэрилэгшэд һайнаар ажаллаа гэжэ тэмдэглэбэ.

П. Александров.

Нооһо ехээр хайшалба

Үнгэрэгшэ жэлдэ Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз бүхы хонидһоо 88 центнер нооһо хайшалһан байгаа. Мүнөө жэлдэ 113 центнер нооһо хайшалагдаа, тиихэдэ үбэлэй хурьгадһаа үшөө 8 центнерһээ бага бэшэ нооһон абтахаар хараалагдана.

Нооһо хайшалалгаһаа колхозой олзо доход нилээд ехэ болобо. Хэрбээ нёдондо 170 мянган түхэригэй олзо доход абтаһан һаа, мүнөө жэлдэ 333 мянган түхэриг болохо байна. Мүнөө тус колхоз нооһо тушаалгаар гүрэнтээ тоосоод, нилээд ехэ нооһо худалдан оруулба.

Сатирын булан

Эрье нураһаар, эзэд унтаһаар...

Хада уулын үнсэг дайран, хара үүлэн задараад, дуутай шуутай зунай бороон шааяна. Байд гээд лэ эндэ тэндэ няд-тад гэнэ... Туулга, мүнгэн тоборюулга татаһан бороогой дуһалай шабшахые үүдээр харан байтарнай, газааһаа субатай хүн орожо ерэмсээрээ:—«Тэмээн томодоо найраад, шонодо барюулаа» гэһэн үльгэрэй удхатай юумэн бологшо аа гү? Һургуулиин саанахи эрье хэһэг хэһэгээр хэмхэрэн унажа, нуража байна. Тугалаа хараашалжа ябаһаар, уһа руу орондоглошон алдабаб. Заяан зайлуулаг ехэ!—гээд гэмэрнэ. Шабар шорой болоһон хормойгоо аршана. Тухайлхада, хэмхэрхээ байһан эрьеын эрмэг дээрэ гэнэдэжэ хүлөө табяад, уршаг болон алдаал ха. Гэбэшье, һургуули уһанда абтахань гэһэн зэрэб бидэнии Аргадын голой эрье дээрэ абаашаба.

Ульгам түргэн урасхалтай Аргада мүрэн үерлэнхэй, хөөһэ буража эрьюулгэтэн мушхарна. Үндэр дээрэһээ эршэтэйгээр бууһан Аргада голой уһан хүсэтэй мундуугаар эрьеэ нэшэжэ, хэһэг хэһэгээр хэмхэлнэ. Хараһаар байтарнай алда тухай эрье уһанда эдигдэжэ, мушхаран байһан уһа руу абяатайгаар унаба. Гайхаһандаа, Аргадын дунда һургуулиин директор Валентин Буянтуевич Хышегтуевтэ мэдүүлхэ гэжэ яарабабди. Һургуулиин хашаагай үүдэндэ наһажаал хээтэйтэй ушаржа: «Валентин Буянтуевич хаанаб? Тон ехэ хэрэгтэйбди»,—гээд мэгдүүтээр, бага ехэгүй зэргэ асуухадамнай,—наһажаал хээтэй ехэ ууртайгаар: — Хэн таанад шэнги энэ бороон соогуур зайжа ябаа гээбши? Харалган бороодо амаржа унтаа юм бэд даа. Ябагты саашаа, бү һэрюулэгты,—гээд үгэшье хэлүүлэнгүй, зандажа оробо. Эрьеын хэмхэрхэ бүри зүрхэмнай үбшэнтэйгөөр «ёг—ёг» хадхана. Нэгэ уһа руу, нэгэ һургуули тээшэ хаража байтарнай, «шүүд уһа руу орондоглошон алдааб» гэжэ тугаархан гэмэрэгшэ тугалшан абхай хажуудамнай ерээд: «Хэрбээ нэгэ нэгэ гасуу таанадаар эндэ зоолгоо һаань, уһан иимэ түргөөр эрьеэ эдихэгүй байгаа даа. Яаһан тэниглэн эзэдтэй һургуули гээшэб?»—гээд, шугы руу хараашална.

— Теэд, Валентин Буянтуевич энэ харалганда унтажа байна гэнэ бшуу,—гээд Намжилма буруу харашана.

— Юун гэнэш?—гэжэ хэнэйшье хэлэһые ойлгоогүй байһан тугалшан абхай булгандамнай хандажа асуугаад,—эрье нуражал байха, эзэн унтажал байха,—гэмсээрээ, һэрд эрьелдээд, һургуули тээшэ алхална...

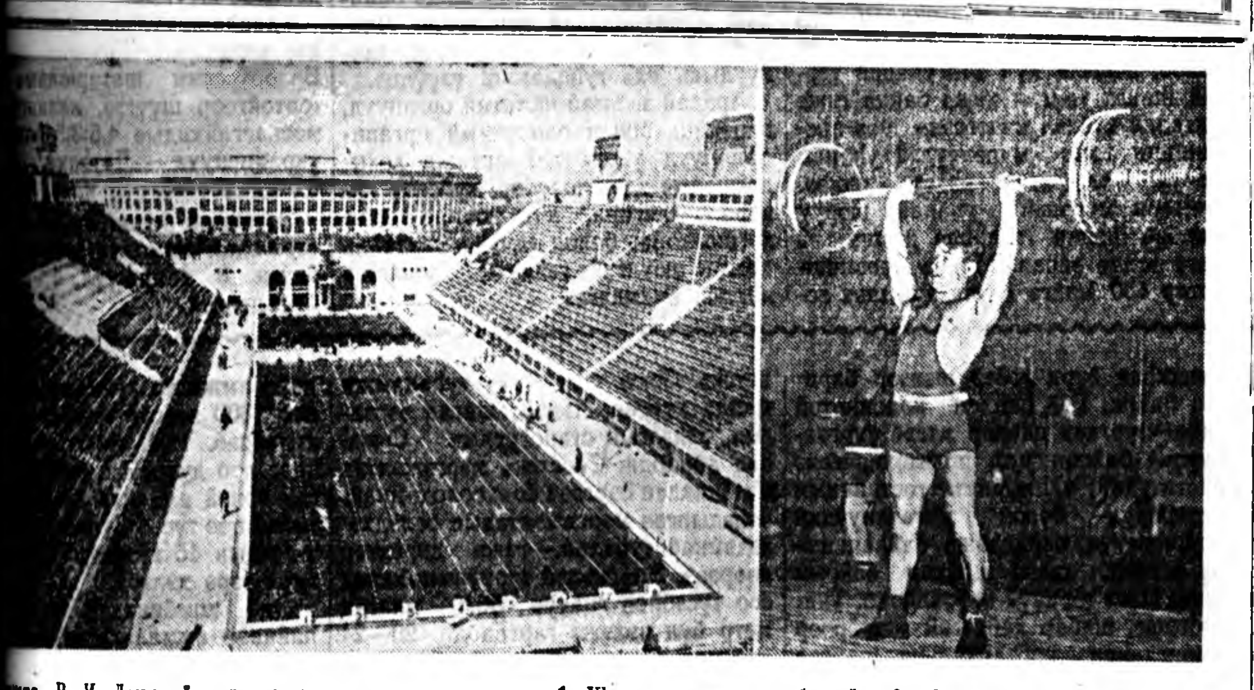
Тэрэ сагһаа хойшо үдэр сагууд үнгэржэл байба. Аргадын дунда һургуули Аргада мүрэн хоёрой хоорондо үсөөхэн метр зай үлөө. Гэбэшье, энэ һургуулиин эзэд голой эрьеые бэхилхэ ямаршье хэмжээ абаагүй.

Теэд мүнөөшье эрье нураһаар, эзэд «унтаһаар»...

Даба Санжиев.
Б. Бадараев.

Гэртээ эшээлһэн—гар хооһон, оролдолго гаргаһан—амбаар дүүрэн!

...ква. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ центральна стадион. 1. Уһанда тамаралгын бассейн. 2. Спортын мастер—хүнгэн... спортсмен Евгений Минаев (Москва) хоёр гараараа 114 килограмм юумэ үргэжэ, дэлхэйн шэнэ рекорд ...

ТАСС-эй фотохронико.

СССР-эй арадуудай спартакиада

...такиадын 11-дэхи үдэртэ
...гайхид болон Российска Фе-
... түлөөлэгшэдһөө гадна Ле-
...дайхид түрүү зэргэдэ ябаг-
... Нийтэ командын дүрбэдэхи
... Украинын физкультурнигууд
... табадахииень Грузиинхид
...эй.

...ахи һууринууд иимээр ху-
... гэбэл: Эстониин команда
...ахи һуурида, саашань Бело-
... Латви, Армени, Азербайд-
...азахстан, Узбекистан, Литва,
.... Туркмени, Киргизи, Ка-
... АССР, Таджикистан.

...тын 15-да 4 километрын та-
...ын урилдаанда һүүлшын мү-
...үүд болоо.

...даанай газар тэгшэ бэшэ,
...ууд, гэнтэ үндэр болоһон га-
...д дайраллана, гэнтэ годирно.
...өөндэ хабаадагшад урилдаха
...а мүрысөөнэй эхилхын час
...ээ карта-схемэ хаража танил-
....

...даанай нормо дүүргэхын ту-
...нэ мүрысөөндэ хабаадагша 4
...тр иимэ газарые 15 минута
...алха ёһотой. Хэдэн олон
...менүүд энэ мүрысөөе 14 ми-
...а бага саг соо дүүргэнэ. Ка-
...иһаа ерэһэн спортын мастер
...овалов энэ үдэр һайн үрэ дүн
...аа, тэрэнэй сагынь 13 минута
...унда.

...тын мастер Игорь Новиковой
...зарые 13 минута 56,4 секунда
...аталаад байхадань Армениин

4 түлөөлэгшэд спортын мастернууд В. Хальян, И. Новиков, В. Матевосян, нэгэдэхи разрядник Р. Агаханян гэгшэд хрустальна кубок абахань гэжэ мэдээжэ болоо һэн.

Мүнөө үеын табан зүйлэй мүрысөөгөөр алтан медаль, СССР-эй, Спартакиадын чемпионой нэрэзэргые спортын мастер Игорь Новиков абаа. Спортын мастер Иван Дерюгин (Украина) хоёрдохи һуурида гараа, Российска Федерациин түлөөлэгшэ спортын мастер Анатолий Зильбербордт гурбадахи һуури эзэлээ.

Мүнөө үеын табан янзын урилдаагаар дэлхэйн ба СССР-эй чемпион Константин Сальников аяар дүрбэдэхи һуури эзэлээ.

Фехтованяар командануудай дүнгүүд гаргагдаа. Москвагайхид түрүү һуури эзэлээ. Украинын команда хоёрдохи һуури, РСФСР-эй суглуулагдамал командын спортсменүүд гурбадахи һуури, Ленинградайхид 4-дэхи һуури, Белоруссиин түлөөлэгшэд 5-дахи, Грузинска ССР-эй түлөөлэгшэд 6-дахи һуури эзэлээ.

СЕКУНДЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ БОЛОО

Химкинскэ водохранилищида байдаркаар, каноэгээр спорсменүүдэй мүрысөөн тон һонирхолтой байгаа. Ленинградай спортсменүүд А. Демидков ба А. Павлючков гэгшэд байдаркаар 10 километрые 41 минута 34,2 секунда соо гараһыень олон зуун хүн хараа. Ганса гансаараа ябадаг байдаркануд сооһоо спортын московско мастер В. Звездкинагай лодко 44 минута 37,5 секунда соо ябажа, финишдэ хүрөө.

1955 оной СССР-эй чемпион спортын мастер Г. Бухарин энэ мүрысөөгөөр спартакиадын алтан медалиие абаа. Энэ спортсмен 10 километрые 53 минута 14,8 секунда соо гараа.

Теннисээр СССР-эй арадуудай спартакиадын тус тус хүнэй түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн августын 15-да дүүрээ. Энээнтэй хамта оронoй абсолютна чемпионуудай хүндэтэ нэрэзэргын түлөө мүрысөөн болоо.

Энэ мүрысөөгөөр эхэнэрнүүдэй уулзалга бүтэдын анхарал хандуулаа. 1955 оной СССР-эй чемпионка москвичка Л. Преображенская Киев городой В. Кузьменко хоёр илаа. Кузьменко 6:4 гэһэн тоотойгоор энэ мүрысөөндэ илаһан байна.

Теннисээр Советскэ Союзай ба СССР-эй арадуудай спартакиадын шэнэ чемпионка—Украинска ССР-эй наукануудай академиин библиотекын лаборантка В. Кузьменкые харагшад ехэ халуунаар амаршалба.

Эрэшүүлэй группын финалда Москвагай теннисистнүүд С. Андреев, Н. Озеров хоёр уулзаа. Үнгэрэгшэ жэлэй чемпион Андреев илаа, тиигэжэ гүрэнэй чемпионой хүндэтэ нэрэзэргые алдаагүй, СССР-эй арадуудай спартакиадын чемпионой нэрэзэргэдэ хүртөө.

Августын 15-да хоёрдохи үдэрөө тамаралгаар мүрысөөн болоо. Советскэ Союзай рекорднуудай таблицада тамарагшад шэнэ туйлалтануудые оруулаа.

Зуун метртэ эхэнэрнүүдэй тамаралгада Ленинградай спортсменка К. Копорова түрүүлжэ гараба. Энэ спортсменкын сагынь 1 минута 20,9 секунда. Энэнь СССР-эй шэнэ рекорд болоно.

Москвагайхидай В. Скоморовский, В. Стружанов, Ленинградай В. Сорокин, Грузиин В. Никитин гэгшэдтэй суглуулагдамал команда 4х200 метртэ СССР-эй рекорд тогтоогоо, сагынь 8 минута 35,2 секунда. Энээнэй урда тээхи туйлалтые мүнөө 12 секунда шахуугаар һайжаруулаа.

Российска Федерациин суглуулагдамал командын тамарагша Х. Юничев һайн амжалта туйлаба. 200 метртэ тэрэ 2 минута 34 секунда соо тамараа. Энэнь Советскэ Союзай ба Европын шэнэ рекорд болоно.

Иигээд байхадаа Центральна стадионой бассейндэ хоёр үдэр соо уһа тамаралгаар СССР-эй 11 рекорднууд тогтоогдоо. Нэгэниинь—дэлхэйн, нүгөөдэнь Европын рекорд болоно.

Химкинскэ водохранилищида 4 үдэр соо байдаркаар, каноэгээр мүрысөөн үргэлжэлөө. 300 гаран спортсменүүд спартакиадын чемпионой хүндэтэ нэрэзэргын түлөө тэмсээ.

Ленинградайхид А. Черняев ба М. Каалесте гэгшэд байдаркаар 500 метртэ, москвичууд В. Якунин ба С. Ощепков каноэгээр 1000 метртэ, байдаркаар 1000 метртэ И. Кузнецов ба А. Трошенков (Ленинград) оронoй чемпион шэгээрээ үлөө.

СССР-эй арадуудай спартакиадада хүнгэн атлетикээр мүрысөөнүүд августын 15-да дүүрээ. Москвагай В. Кузнецов СССР-эй ба Европын шэнэ рекорд тогтоожо, түрүү һуури эзэлбэ. Энэ хүн 7 728 очко абаа. Энээнэй урда тээхи СССР-эй ба Европын рекорд 7.668 очко байгаа. В. Кузнецов мүнөө жэлэй Москвагай спартакиадада эды шэнээн очко абаһан байгаа.

В. Кузнецов 100 метр газарые 10,7 секунда соо гүйжэ гараа, 7 метр 10 сантиметр утые харайгаа, 13 метр 71 сантиметртэ ядро түлхээ, 175 сантиметр үндэрые харайгаа, 50,8 секунда соо 400 метртэ гүйгөө, 14,4 секунда соо 110 метр бэрхэшээлтэй газарые гаталаа, 49 метр 21 сантиметртэ диск шэдээ, 3 метр 95 сантиметрые модо тулаад һүрөө, 64 метр 98 сантиметртэ копье шэдээ, 5 минута 11 секунда соо 1500 метртэ гүйгөө.

СССР-эй арадуудай спартакиадада хүнгэн атлётикээр хоёрдохи һуури Украинын спортсмен Ю. Кутенко эзэлээ. Энэ спортсмен 7391 очкотой болоо. Энэнь Украинын шэнэ рекорд болоно. Эстониин спортсмен А. Палу гурбадахи һуурида гараһан байна. Тэрэнэй очко 7 168. энэнь Эстониин шэнэ рекорд мүн болоно.

Центральна стадионой баскетбольно талмай дээрэ спартакиадын һүүлшын мүрысөөнүүд августын 15 болоһон байна. «А» группада (энээндэ турнирай 1—6-дахи һууринууд наадагдана). Москва городой эхэнэрнүүдэй команда табадахяа илалта туйлаа. Энэ команда РСФСР-эй суглуулагдамал командые 107:65 тоотойгоор шүүгээ. Литва ба Грузиин баскетболистнуудай үсэд шанга тулалдаан болоод, 42:35 тоотойгоор Литватай баскетболистнууд шүүгээ. 35:32 тоотойгоор Латвиин эхэнэрнүүдэй команда Ленинградай эхэнэрнүүдые шүүбэ.

Москва городой эрэшүүлэй команда һүүлшын мүрысөөндэ амжалта туйлаа. Энэ команда 74:59 тоотойгоор Литватай спортсменүүдтэй наадажа илаа. Һүүлшын үдэр Латвиин баскетболистнууд Украинын спортсменүүдые илаа, тэдэнэй тоо 71:63.

Турнирай таблицада һууринуудые тодорхойлко хэрэгтэ Казахстанай баскетболистнуудай РСФСР-эй суглуулагдамал командатай уулзалга ехэ удхашанартай байгаа. 80:73 тоотойгоор РСФСР-эй баскетболистнууд илаһан байна.

Баскетбольно турнирай дүнгүүд иимэ гэбэл: эрэшүүлэй дунда Латвиин команда нэгэдэхи һуури эзэлээ, удаадахи 9 һууринуудта—Москвагай, Литвагай, РСФСР-эй (суглуулагдамал), Казахстанай, Украинын, Ленинградай, Эстониин, Грузиин, Азербайджанай командануд.

Эхэнэрнүүдэй командануд соо Москва городой команда түрүү һуури эзэлээ. Удаадахи 9 һуурида — Латви, Ленинград, Литва, Грузи, РСФСР (суглуулагдамал), Эстони, Украина, Армени, Карельска АССР.

Ядро түлхилгөөр эхэнэрнүүдэй мүрысөөндэ алтан медалиин түлөө Ленинградай спортсменканууд — дэлхэйн рекордсменка Г. Зыбина, Т. Тышкевич, З. Дойникова гэгшэдэй дунда шанга тэмсэл болоо. Тышкевич илажа гараа. Энэ спортсменка 16 метр 22 сантиметртэ ядро түлхээ. Зыбина хоёрдохи һуури эзэлээ. Энээнэй дүн—15 метр 98 сантиметр. Дойникова гурбадахи һуури эзэлээ, дүнгынь 14 метр 57 сантиметр.

(ТАСС).

СУЭЦКЭ КАНАЛ ТУХАЙ АСУУДАЛААР ЛОНДОНСКО КОНФЕРЕНЦИ НЭЭГДЭБЭ

ЛОНДОН, августын 16. (ТАСС-эй тусхай корр.). Суэцкэ канал тухай асуудалаар конференци мүнөөдэр лондонско сагаар үглөөнэй 11 часта нээгдээ. Энэ конференци Англиин болон Франциин үүсхэлээр зарлагдаа.

Сент-Джеймскэ ордон шадар байдаг Ланкестер-Хаузай эртэ урдын байшан соо тус конференци боложо байна. Тэрээндэ 22 ороной делегацинууд хабаадалсана. Эдэ оронуудай зариманиинь Суэцкэ канал компаниин акцинуудые барижа байһан юм. Нүгөө зариманиинь энэ компаниин акцинуудай ехэнхи хубиие барижа байдаг Англи Франци хоёрой өөһэдынгөө дураар шалэлжэ олоһон гүрэнүүд юм.

1888 оной конвенцидэ хабаадалсадаг ба Суэцкэ каналаар суднануудай һаадгүйгөөр ябалгые гуримшуулалсадаг байһан Австро-Венгриин эрхэнүүдые уг залгуулан абаһан гүрэнүүд зүблөөндэ уригдаагүй байна. Германиин нэгэ хуби болоһон ФРГ уригдаһан болобошье, Германска Демократическа Республика энэ зүблөөн дээрэ түлөөлэгдөөгүй байжа юм. Суэцкэ канал тухай асуудалые зүбөөр гуримшуулхые ехээр хүсэжэ байһан арабска оронууд уригдашагүй дунда үгы юм. Каналые хододоо хэрэглэжэ байдаг Хитадай Арадай Республика, Польша, Болгари, Румыни, Бирма болон Финлянди мүн лэ уригдаагүй.

Египедэй түлөөлэгшэдэй конференци дээрэ үгы байһаниинь анхарал хандуулмаар байна. Египедтэ сэхэ хамаадаха Суэц тухай асуудалаар Египедтэй зүбшэнгүйгөөр конференци зарлагдаһан байна. Мүн 1955 ондо каналые хэрэглэлсэжэ байһан гүрэнүүдэй зариманиинь конференцидэ уригдаагүй. Тиихэдэ имагтал Египедтэ хамаатай асуудалые энэ зүблөөн зүбшэн хэлсэхэ эрхэ түлөөлэлгүйгөөр гэжэ египетскэ правительство тоолоно. Эдэ бүгэдэһөө шалтагаалан Египет конференцидэ хабаадалсахаһаа арсаһаниинь мэдээжэ байна бшуу.

Советскэ правительствын мэдүүлгэһөө хаража үзэхэдэ, лондонско зүблөөн хабаадалсаха гүрэнүүдэйнгээ составай, мүн уг зорилгынгоошье талаар Суэцкэ канал тушаа ямар нэгэн шиидхэбэри гаргаха эрхэтэй уласхоорондын зүблөөн гэжэ Советскэ Союз тоолоногүй. Тиигэбэшье «мүнөөнэй шэнэ оршон байдалые хараадаа абан египетскэ гүрэнүүдэйшье зүбшөөхөөр» Суэцкэ каналаар суднануудай һаадгүйгөөр ябалгада хамаатай асуудалнуудые гуримшуулха арга зам бэдэрэн олохо хэрэгтэ туһалха зорилгоор Советскэ Союз өөрынгөө делегацие Лондон эльгээтээ.

Советскэ делегацие СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепилов толгойлно. В. С. Семенов, Я. А. Малик, Г. Т. Зайцев гэгшэд делегациин составта оролсоно. Англиин делегацие гадаадын хэрэгүүдэй министр Селвин Ллойд, Франциин делегацие гадаадын хэрэгүүдэй министр К. Пино, США-гэй делегацие гүрэнэй секретарь Д. Ф. Даллес, Индиин делегацие К. Менон толгойлно. Австралиин, Цейлоной, Даниин, Эфиопиин, Германиин Федеративна Республикын, Иранай, Италиин, Японии, Голландиин, Шэнэ Зеландиин, Норвегиин, Пакистанай, Португалиин, Испаниин, Швециин болон Турциин түлөөлэгшэд конференцидэ өөһэдынгөө һууринуудые эзэлэн һуулсабад.

Великобританиин премьер-министр А. Иден тобшохон амаршалгын үгэ хэлээд, конференцие нээһэнээ, хүдэлмэридөө амжалта түйлахыень делегадуудта хүсөө.

Конференциин түрүүлэгшээр Англиин түлөөлэгшэ Селвин Ллойд һунгагдаа.

Конференциин хаража үзэхэ асуудалые зүбшэн хэлсэхэ орохынгоо урда тэ хүдэлмэрилхэ гурим тухай асуудалаар делегадууд һанамжануудаа тухайгаа хөөрэлдөө.

СССР-эй делегацие толгойлогшо Д. Т. Шепилов мүнөөдэрэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, энэ ажаглалта хээ. Суэцкэ канал тухай асуудалаар Советскэ правительствын хараа бодолые тон тодоор советскэ делегаци дэлгэрэнгытээр найруулан хэлээд байна гэжэ заагаад, саашань иигэжэ тэмдэглээ. Энэ зүблөө зарлахадаа олон суверенно оронуудай хуулита эрхэ горьтойгоор эбдэгдэһэн байна. Энэ зүблөө зарлалтын арга метод уласхоорондын харилсаа холбоо байгуулха интересүүдтэ болон гол ёһонуудта зохилдохогүй байна. Эдэ гол ёһонууд Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Уставаар тодорхойлогдоһон байна бшуу.

Конференци хабаадаха оронууд буруугаар тодорхойлон олдоо. Египетскэ правительствотой зүбшэнгүйгөөр, мүн 1888 оной конвенциин эрилтэнүүдые эбдэн энэ конференци зарлагдаа. Египедэй национальна нэрэ хүндэтэ ба сүлөөтэ эрхэтэй тааралдахагүй уг зорилгонуудые зүблөөнэй үмэнэ конференцие эмхидхэгшэд эрид шангаар табиһан байна. Эдэ бүгэдэһөө шалтагаалан Египет конференцидэ хабаадалсахаһаа арсаһан байна бшуу гэжэ Д. Т. Шепилов хэлээ.

Мүнөөнэй конференци түлөөлэлтэ багатай байһаниинь гэмшэлтэй гэжэ СССР-эй делегацие толгойлогшо саашань хэлээ. Тиимэһээ имагтал хамаатай бүхы гүрэнүүдэй, тэрэ тоодо Суэцкэ каналда сэхэ хамаатай гүрэн болохо Египедэй зүбшөөлгүйгөөр гуримшуулха аргагүй тиимэ асуудалаар конференци мүнөөнэйнгөө составаар шиидхэбэри гаргаха эрхэгүй байна.

Советскэ делегаци конференциин хүдэлмэрие орёо болгохо ямаршье хүсэлэнгүй, харин тэрэнэй үмэнэ табигдажа байһан зорилгонуудые шиидхэлгые хүнгэдхэхэ бүхы хэмжээ өөрынгөө зүгһөө абаха байна. Энэ конференциин туһатай байхын тулада тэрэнэй уг зорилгые болон хүдэлмэрилхэ гуримые бодото байдалда тааралдуулха шухала байна. Энэ зүблөөн хэлсээ хэхэ замда түрүүшын алхам болохо байна гэжэ бидэнэр тоолонобди. Мүнөө үедэ олон хүнүүдэй һанаа зобоожо байһан тус асуудалые египетскэ гүрэнэй, мүн бусад хамаатай гүрэнүүдэй зүбшөөжэ шадахаар шиидхэхын тулада бидэнэр һанамжануудаа мэдэлсэхэ, зүбшэл хэхэ ёһотойбди гэжэ багсаанаб.

Зүблөөнэй хүдэлмэрилхэ гуримай асуудалнуудта бэшэ, харин Дүтын Востогто мүнөө тохёолдоод байһан оршон байдалай саашадаа хурсадхагүйн тулада хүсэлэл оролдолгоёо нэгэдүүлхые эндэ ерээд байһан гүрэнүүдэй хүндэтэ түлөөлэгшэдые би уряалнаб. Иимэ зүблөөн дээрэ Суэцкэ асуудалые гуримшуулха зам зүбшэжэ олохо гээшэ шиидхэхы удхашанартай байна.

Египедэй сүлөөтэ эрхые хүндэлхэ ябадалда үндэһэлэн, Суэцкэ каналаар суднануудай һаадгүйгөөр ябаха тухай асуудал хаража үзэхын тулада уласхоорондын конференцидэ гү, али уласхоорондын ондоо гурим зохёолгодо бэлэдхэхэ тухай асуудалаар гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй мүнөөнэй уулзалга дээрэ үгэеэ ойлголсохын тулада бүхы юумэ хэхэ шухала байна.

Советскэ Союз хадаа Дүтын ба Дунда Восток тушаа ямар нэгэн тусгаар интерес үгы, Арабска Востогой нэгэшье орондо тусгаар эрхэтэй гү, али тусгаар булюу һайн байдалтай байхабди гэһэн ямаршье эрилтэ хэдэггүй гэжэ зааха зуураа, үгынгөө түгэсхэлдэ Д. Т. Шепилов иигэжэ хэлээ: «бидэнэр имагтал Дүтын ба Дунда Востогой зонын эб найрамдалай, арадуудай хүгжэн дэбжэлтын ба уласхоорондын үрэ ехэтэ харилсаа холбооной зоно байхыень хүсэнэбди, хүсэхэшье байнабди».

Хүдэлмэрилхэ гурим тухай асуудал удаан саг ээлэнгүй, түргэнөөр шиидхэгдээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тус конференци түлөөлэлтэ багатай байһан дээрэһээ зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа шиидхэбэри гаргаха ёһогүй, тиимэһээ тэрэнэй хүдэлмэридэ тиимэ тодорхой гурим тогтоогдохо ёһогүй гэжэ Индиин, Индонезиин болон Цейлоной түлөөлэгшэд хэлэһэн байна. Тэрэнииень СССР-эй делегаци дэмжээ. Энэ һанамжые конференцидэ хабаадагшад бүгэдөөрэн мэдэрһэн байна. Конференциин уг зорилгын бүгэдэндэ мэдээжэ байһан туладань мүнөөнэй конференци зүбшэхэ зүйл тодорхойлһоной хэрэггүй гэжэ Индиин түлөөлэгшэ К. Менон хэлээ. Тэрэнииень США-гэй Түлөөлэгшэ Д. Ф. Даллес дэмжэһэн байна. Тиимэһээ конференциин зүбшэхэ зүйлөө тодорхойлонгүйгөөр хүдэлмэрилхэ ёһотой гэжэ шиидхэгдээ.

Советскэ түрүүшын пароход Линцдэ ерэбэ

ВЕНА, августын 16. (ТАСС). Австриин промышленна томо центр болөгшо Линц городто советскэ түрүүшын «Тамань» гэжэ теплоход ерээ. Тус теплоход Фестын металлургическа заводто хэрэглэгдэхэ 500 тонно мазут асараа. Дунай мүрэнөөр суднаар ябалгын түүхэдэ анха түрүүнээ советскэ судна иимэ холо хүрэтэр өөдөө үгсөө. Дунайн баруун эрье дээрэ хэдэн мянган хүн зон сугларaад советскэ теплоходые амаршалан угтаа.

«Тамань» теплоходой Линцдэ ерэһэн ушар экономическа харилсаануудаймнай бүри һайнаар хүгжэжэ байһые гэршэлхэһээ гадна, Дунай шадар амгалан ёһоной худалдаа наймаанай улам бүри үргэлжэ байһанай тэмдэг болоно.

Египедые дэмжэһэн ехэ митинг Аммаида болобо

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Суэцкэ канал тухай асуудалаар Египедые дэмжэхэ зорилгоор ехэ митинг августын 14-дэ болоо. Тэрээндэ 20 мянга шахуу хүн хабаадаа гэжэ Юнайтед Пресс агентствын корреспондент Амманһаа дамжуулна.

Иорданиин бүхы политическэ партинуудай болон олониитын түлөөлэгшэд митингдэ хабаадалсаа., «Египедые хамгаалхаар бидэнэр бэлэн байнабди!», «Суэцкэ канал манда хамаатай юм!» гэһэн уряануудые хүн зон табиһан байна.

Суэцкэ канал тухай асуудалаар Египедые хүсэдөөр дэмжэжэ байһанаа элишэлэн мэдүүлһэн резолюци митингдэ хабаадагшад баталан абаа. Багдадска хэлсээнһээ гарахыень Ирагые энэ резолюци соогоо уряалһан байна.

Суэцкэ канал тухай асуудалаар Лондонско конференци тушаа „Дели Уоркер“ иигэжэ бэшэнэ

ЛОНДОН, августын 16. (ТАСС). Суэцкэ канал тухай асуудалаар «Дели Уоркер» газетэ редакционно статья толилоо. Суэцкэ каналай компаниие национальна мэдэлдэ абаха тухай асуудалаар английска арадай ба английска правительствын хараа бодолнуудай тад ондо ондоо байһые газетэ энэ статья соогоо онсолон тэмдэглэнэ.

Англиин правительство ба арад зон «хоёр ондоо хараа шэглэл баримтална», арад зон хадаа Суэцкэ канал тухай асуудалда үнэн зүб бодол баримталхые эрид шууд эринэ гэжэ газетэ заана.

Египет каналые национальна мэдэлдээ абаха хүсэд эрхэтэй гэжэ онсолон тэмдэглэхэ зуураа, газетэ иигэжэ бэшэнэ: каналаар суднануудай һаадгүйгөөр ябалгые хангаха гээшэ шухала хэрэг болоно. Гэбэшье, суднануудай һаадгүйгөөр ябалгые хангаха тухай асуудалые хамагай түрүүндэ, тэрэниие Египедэй национальна мэдэлдээ абаха эрхэтэй байһаниие мэдэрхэ ябадалда үндэһэлэн шиидхэхэ хэрэгтэй.

Арсалдаа шиидхэлгэдэ Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин ямар үүргэ дүүргэхэ ёһотой байһан тухай газетэ онсолон тэмдэглэнэ. «Хэрбээ бидэнэр Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин нэрэ хүндые унагаалгаад байгаа гээшэ һаа, өөһэдтөө ехэ аюултай ушар тохёолдуулха болонобди» гэжэ газетэ мэдүүлнэ.

Мальтын премьер-министрын ба английска засагаархидай хоорондо үсэрэлдөөн болобо

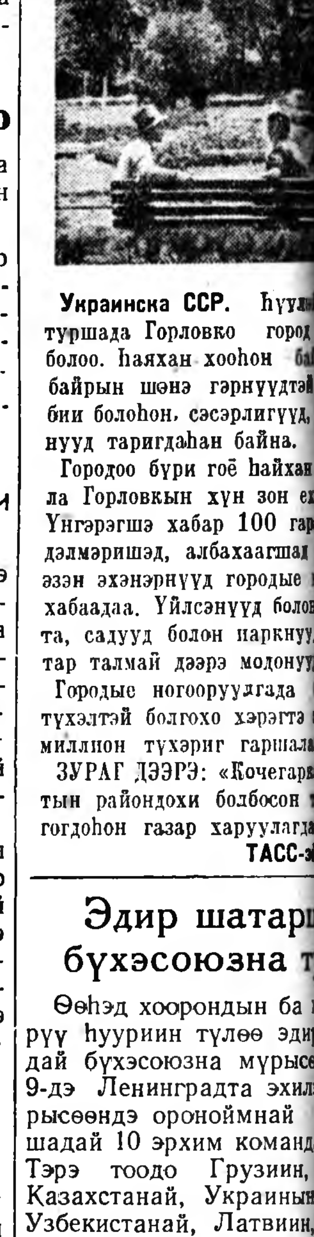
ЛОНДОН, августын 16. (ТАСС). Мальтын премьер-министр Минтофф ба английска далайн-сэрэгэй энэ шухала база дээрэ байдаг английска засагаархидай хоорондо үсэрэлдөөн болоһон тухай английска газетэнүүд мэдээсэнэ. Иимэ арсалдаан ямар шалтагаан дээрэһээ болооб гэхэдэ, Суэц шадар «агаарай харилсаан» гэдэгые байгуулха зорилгоор Англи хэмжээ абана. Тусхайлбал, английска сэрэгэй алба хэгшэдэй гэр бүлэнэрые Египедһээ гаргажа байһан ниидэдэг онгосонуудай буудаг зарим районуудта агнуури хэхэгүй тухай мальтийска загаһашадта английска засагаархид радиогоор дамжуулга хэжэ һануулдаг байгаа.

Зүбшөөлгүйгөөр иимэ мэдээсэлнүүдые дамжуулха ябадалдань Минтофф буруушаалга мэдүүлээд, радиостанцинуудһаа дамжуулга хэхэдэ хэрэглэгдэдэг столбнуудыень абажа хаяхые ба проводануудыень таһа отолхые захираа.

Хитадта үер болобо

ПЕКИН. (ТАСС). Хайлунцзян провинцида аадар бороогой угаа ехээр ороһонһоо уламжалан энэ районой түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ үер болоо. Эндэхи хүн зон уһанай үертэй шанга тэмсэл хэжэ байна гэжэ Хитадай хэблэл мэдээсэнэ. Энэ провинциин томо мүрэнүүдэй уһанай нюруу үзэгдөөгүй ехээр нэмээ. Сунгари мүрэнэй уһанай нюруу Харбин шадар газарһаа дээшэ 3 метр өөдөө гараа. Мүнөө провинци дотор 400 мянга гаран хүн шэн зоригтойгоор ажаллан, даамбануудые заһабарилжа ба шэнээр хэжэ байнхай. Хэйлунцзянай хүн зондо Ляониин, Гирин гэжэ хүршэ провинцинуудынь ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Арадай засагай нютагай органууд, партийна болон олониитын организацинууд үертэ дайрагдажа хохидогшодые эдеэ хоолоор, хубсаһа хунараар хангана, хүн зониие зөөри хогшолтойнь болон адууһа малтайнь хамта аюулгүй газарта зөөлгэхэ ябадал эмхидхэнэ.

Украинска ССР. Һүх... туршада Горловко город... болоо. Һаяхан хоёһон... байрын шэнэ гэрнүүдтэ... бии болоһон, сэсэрлигүүд... нууд таригдаһан байна. Городоо бүри гоё һайхан... ла Горловкын хүн зон ех... Үнгэрэгшэ хабар 100 гар... дээмэриншэд, албахаагшад... эзэн эхэнэрнүүд городые... хабаадаа. Үйлсэнүүд болон... та, садууд болон паркнууд... тар талмай дээрэ модонууд... Городые ногооруулаха... тухэлтэй болохо хэрэгтэ... миллион түхэриг гаргалаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Кочегарка»... тын районоой болбосон т... гогдоһон газар харуулаг...

ТАСС-эй...

Эдир шатар... бүхэсоюзна т...

Өөһэд хоорондын ба... рүү һуурин түлөө эди... дай бүхэсоюзна мүрысө... 9-дэ Ленинградта эхил... рысөөндэ оролһоной... шадай 10 эрхим команд... Тэрэ тоодо Грузиин,... Казахстанай, Украины... Узбекистанай, Латвиин,... Ленинградай, Белорусс... данууд бии.

РСФСР-эй шатаршад... най шатаршадтай уулза... тойгоор шүүбэ. Эрхим а... лагшад гэбэл: Винтер (А... Ишанкулова, Богдан... во) Ивановские, Сака... —Пакые, Шевелов (Све... Шкильное, Виленкин... Дону) — Нурмамбетов... феева (Архангельск)—... Гордеева (Таганрог)—... Козловская (Пятигорск)... чиие, Игумнова (Улан-... дановые шүүгээ.

Үдаадахи уулзалгану... һээ харахада: Грузиин... Белоруссиин шатаршад... тоотойгоор шүүгээ, лен... москвагайхидые 4,5:3,5... украинецууд Латвиин... 6,5:2,5 тоотойгоор илаа.

Эстониин болон Узбе... таршадай команда тэнс... бүхэн 8 эдиршүүл, 4... буридэнхэй. А...

Арадай Демократическа Корейдэ

МҮНӨӨНЭЙ ПХЕНЬЯН

☆

(Аян замай тэмдэглэл*)

☆ ☆

Пхеньян эртэ урда сагһаа хойшо Корейн түб хотонь байһан юм. Манай үе галабай урда тээхи гурбан зуун жэлһээ Пхеньян түүхэдэ мэдээжэ. 427 онһоо эхилжэ Пхеньян Когуре хаанай ниислэл хотонь болоһон юм. Тэрээнһээ хойшо Пхеньян Корейн экономическа ба политическэ түбынь болоһон байгаа. Эрхэ сүлөөдэ дуратай корей арадай газар дайдые, хогшол баялигые буляаха, дээрмэдэхэ гэжэ дутташалдаһан олон тоото хариин булимтарагшад Пхеньянай хэрэм шадар нэгэтэ бэшэ шархяа хатааһан байха.

1950—1953 онуудта болоһон дайнай жэлнүүдтэ Пхеньян болбол эсэгэ оронойнгоо эрхэ сүлөөе, нэрэ түрые зоримтойгоор хамгаалалсажа, Хойто Корейн бүхы патриодуудые зоригжуулжа байһан юм. Американска командовани Пхеньян үнэһэн тоборог боложо, газар дээрэһээ аршагдаа гэжэ долоо дахин соносхоо бэлэй. Гансал 1951 оной туршада американска дээрмэшэд Пхеньян дээрэ 1560 мянган бомбо хаяһан байгаа. Тиигэжэ Пхеньянда дайнай урда тээ бии байһан 80 мянган гэрһээнь 64 мянган гэрынь һандарһан, шатаһан байгаа. Тиибэ яабашье, Пхеньян хотын баатар зоригтой хүнүүд Ажалай партиин хүтэлбэри доро нэгэшье үдэр тэмсэлээ һуладхангүй, оронойнгоо бүхы хүсые элсүүлээд, илалта туйлаһан байна.

Дайнай газар дээрэ ехэ буунуудай дуунай үшөө замхаагүй байхада КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинет Пхеньяниие һэргээн бодхоохо, шэнээр бариха генеральна түсэб зохёохо тухай шиидхэбэри абаһан байгаа. Эблэрэлэй болоһоной хойто тээ гурба хоноод байхада Пхеньяниие һэргээн бодхоохо ба шэнээр заһан бариха тухай КНДР-эй правительствын тогтоол тунхаглагдаһан байна.

Арадай Демократическа Корейн ниислэл хотые харан сасуугаа ондоо оронһоо ерэһэн хүн корей арадай мүнөө үедэ хэжэ байһан гол шухала ажалые таагаадхидаг. Барилга, хаанашье барилгын хүдэлмэри. Үндэр томо башенна кранууд эндэшье, тэндэшье шорхойлдоно. Ханынь бодхоожо, зосоохииень шабажа, хушажа байһан олон дабхар гэрнүүд гудамжа бүхэндэ харагдана.

Баатар хотын эрэлхэг зоригто хүнүүд хэдышье бэрхэтэй байдал хэрзэгы шэрүүн дайсанай ушаруулбашье һаа, хатуу шангаар тэмсэжэ, фронтдо, илалтада хэрэгтэй зүйл гаргадаг хамаг предприятинуудаа газар доро, хайр шулуун хада доро оруулаад, таһалгаряагүйгөөр хүдэлгэжэ байгаа. Американска булимтарагшадай үдэр бүхэндэ хэдэн зуун самолёдоор бомбодожо байбашье һаань, нугаршагүй булад зоригтой пхеньянайхид Моранбон уулын гранит шулуун хабсагай нүхэлжэ, гүнзэгы доро газарта 1200 хүнэй һууха һууритай һаруул һайхан театр 3 һара соо баряад, тэндэ ошожо оперно болон драматическа зүжэгүүдые, концерт харадаг байгаа. Бидэ энэ газар дорохи театр орожо хараабди. Хатуу шулуун хабсагай түгдэлжэ иимэ ехэ залтай һаруул һайхан театр дайнай үе соо 3 һара соо барихын тулада хэды ехэ ажал хэхэ хэрэгтэй байгааб! Иигэжэ хада доро баригдаһан цехүүд, бүхэли фабриканууд Хойто Корейдэ олон.

Пхеньянда ажалай үдэр эртэ эхилнэ. Үглөөнэй 5 часта ирагуу аад, хонгёо—аалихан хүгжэм радиогоор дамжуулагдан сэлгеэхэн агаарта тарана. Уужам гудамжануудтайгаар, үргэн ехэ талмайнуудтайгаар, олон дабхар гэрнүүдтэйгээр шэнээр баригдажа байһан Пхеньянай гудамжануудаар уданшьегүй сагаан хубсаһатай эрэшүүл (корейн эрэшүүл зундаа ходо иимэ хубсаһатай ябадаг), корзинатай гү, али пулаад соо бооһон нилээд томохон юумэ толгой дээрээ табинхай эхэнэрнүүд олоорсо субажа эхилнэ. Аажамханаар мэлмэржэ байһан Тэдонган мүрэнэй гонзогор ута хүүргэ дээгүүр цемент, хирпиисэ шэрэһэн «ЗИС-үүд», «газигууд», пассажирнуудые һуулгаһан московско, венгерскэ, чехословацка автобусууд һубарилдана.

Үшөөһэ, хуһа, жодоо, уляаһанай үдхэн ногоон набша намаа соо умбаһан Моранбон уула дээрэһээ, Зүүн, Баруун, Урда ба Дунда Пхеньян альган дээрэ байһан мэтээр харагдана. Алишье тээшэ харахада адли байдал үзэгдэнэ. Башенна кранай ута годлинууд дүрбэдэхи, табадахи дабхарай оройдо хайрсаглагдаһан хирпиисэ, барилгын модонуудые хүнгэхэнөөр үргөөд абаашажа табижархёод лэ, дахин һөөргөө эрьелдэһээр бусана. Барилгын модоор хүреэлэгдэһэн, шэнээр баригдажа байһан гэрнүүдэй дээдэ дабхарнуудта электрогагнууриин сэгээн сиибэгэр галнууд зай забһаргүй ялалзажа, алтан шэрээдэһэ арбан тээшэнь сасана. Корейн барилгашад советскэ түрүү техникэ хэрэглэн, угаа ехэ эдэбхитэйгээр оронойнгоо түб хотые урдынхиһаа бүри гоёор шэнээр барижа байна. Гоё һайхан колоннотой таба—зургаан дабхар элдэб зургаануудай байшангууд, политехническэ институдай, «Интурист» гостиницын театрнууд болон магазинуудай байшангууд, баригдажа байһан шэнэ вокзал, хэдэн дабхар байрын олон шэнэ гэрнүүд тобойлдоно. Тиигэбэшье, шабар хабтагай хоёроор баригдаһан набтарханууд шаргал борохон гэрнүүд-чибинүүд үшөө олон. Һаядаа эдэ чибинүүдэй байрада олон дабхар байрын гэрнүүд бодохо юм.

Моранбон уулын гоё һайхан сэсэрлиг парк соогуур ябажа, тэндэхи түүхэтэ памятнигуудые хараад, түүхын музейдэ, Эсэгэ ороноо сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй музейдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалха дайнай музейдэ орожо, энэ багахан ороной баатар арадай гайхамшаг түүхэтэй ехэ һонирхон танилсабабди. Үдэшэлэн тээ Пхеньянай эгээн ехэ предприятинуудай нэгэн болохо текстильнэ комбинат ошобобди.

БҮД НЭХЭГШЭДТЭ АЙЛШАЛАЛГА

Урда Пхеньян. Үндэрөөр ургаһан кукурузын эшэ набша холисотой таримал һөөгүүдээр шэмэглэгдэһэн уйтабаршаг гудамжануудай ухаабатайшаг харгыгаар удааншье ябангүйгөөр шэл оройтой текстильнэ комбинадай ута байшангуудта туласа ерээд буухадамнай комбинадай директор нүхэр Сим Су Хо, бусад маниие халуунаар угтаба. Нүхэр Сим Су Хо маанадые өөрынгөө кабинедтэ урижа, комбинадайнгаа түүхэ ба ажал хэрэгүүд тухай хөөрөө. Мүрысөөндэ илажа абаһан 3 улаан туг директорэй кабинедые шэмэнэ.

— Корейн газар дээрэ энхэ амгалан байдалай мандамсаар хуушан корпусуудыень заһажа, шэнэ корпусуудые барижа эхилээ һэмди. Советскэ Союз угаа ехэ туһаламжа манда хүргөө. Хэдэн мянган ээрэлгын, нэхэлгын станогуудые Союзһаа абаабди. Советскэ мэргэжэлтэд комбинадаа һэргээн бодхооходомнай, өөһэдынгөө мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэдэмнай туһалаа,—гэжэ директор хөөрэнэ. Энэ жэлэй түрүүшын хахад соо түсэбһөө гадуур 5670 мянган метр бүд нэхэжэ гаргаабди. 20—24 автоматическа станогуудта хүдэлдэг бүд нэхэгшэд олон боложо байна. Комбинаднай дүүрэн хүсөөрөө хүдэлдэг болоод байхадаа, ээрэлгымна цехтэ 60 мянган ээрүүл, нэхэлгымнай цехтэ—2250 нэхэлгын станок хүдэлжэ, жэл соо 50—60 миллион метр бүд гаргадаг шадалтай болохо,—гэжэ Хо Су Хо хөөрэбэ.

Ээрэлгын үргэн уужам цех соо оробобди. Зосоонь һаруул, ариг сэбэр. Газаа халууншье байгаа һаань, вентиляци һайнаар хүдэлжэ, цех соо һэрюун. Станогуудта гол түлэб залуухан басагадууд шуумгай түргэнөөр хүдэлжэ, таһарһан утаһадые дары залгаадхина.

Үргэн уужам цех соогуур ябахадаа хүдэлжэ байһан станогуудые харахадамнай «пензенскэ», «климовскэ» ба бусад олон советскэ заводуудай гаргаһан һүүлшын, бүри нарижуулагдаһан, автоматическа станогууд жэрылдэжэ зогсоод, жэгдэ һайнаар ээрэжэл, томожол байна.

Советскэ түрүү техникэ шудалхатаяа хамта Совет ороной бүд нэхэгшэдэй түрүү дүршэлые эндэ һайнаар шудална. Ажалай героининууд Ким Тон Не, Ко Юн Сю, ажалай түрүүшүүл Со Дон Си, Гун Сон Вон ба бусад эндэ олон. Эдэ нүхэдэй олонтойнь бидэ хөөрэлдөөбди. Ажалай эмэгтэй баатар Ким Тон Не иигэжэ хөөрөө:

— Би юһэдэхи жэлээ бүд нэхэгшээр хүдэлнэб. Советскэ техникые, мүн Совет ороной түрүү бүд нэхэгшэд Ананьева, Николина ба бусадай түрүү дүй дүршэл һайтар шудалаад һайн амжалта туйладаг... нөө 1800 ээрсэг гансаар... хүдэлнэб. 1955 онойнгоо... һара соо дүүргээд, жэл... ган воной алмалта хээ... жэлэйнгээ түсэб Сүлөөрэ... августын 15 хүрэтэр ду... гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Энэ комбинадай хү... һайнаар ажаллахатая... оролдосотойгоор һуран... техникумдэ, техническэ... табан зуугаад хүн һура... һээ гадна хэдэн зуугаад... дүй дүршэлэй һургуули...

—Корейн нүхэд шэнэ... автоматическа станогуу... хүнүүдэй түрүү арга ме... һонирхолтойгоор шудал... бүхэмнай хараалагдаһ... час, час хахадаар удаар... тида ерэгшэд техникээр... нирхоһондоо сагай ошо... дэдэггүй. Иимэ һонирхо... ойлгохо гэжэ үнэн сэдх... додог ажалша бүхэриг... амжалтануудые туйлаха... энээндэнь этигэнхэйбди,... ветскэ инженер Никол... хөөрэнэ.

Комбинадай хүд... хүхюун сэнгэлигээр... га олгогдоно. 800... ха һууритай клубта... хүржэмэй, драматическ... кружогууд хүдэлдэг. ... ябажа байхада дуу хү... жогойхид сэсэрлиг со... рилгашадай дуун» гэж... наадажа һуража байба... эрхилхэ дүүрэн арга эн... үхибүүдэй байха хүүгэд... хүдэлнэ. Иигэжэ хүдэл... рахадашье, амархада... зохид боложо байна.

Содном БАДМ...

Пхеньян, 1956 оной ...

(Үргэлжэлэлынь хож...)

*) Үргэлжэлэл. Эхиниинь августын 11 ба 15-най номернуудта.

Редактор Д. Л. ЛО...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и перево... культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00842. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. №